

**«Ալափմետ» ՓԲԸ-ի ֆերոհամաձուլվածքների
գործարանի ընդլայնման շրջակա միջավայրի վրա
ազդեցության նախնական գնահատման հայտ**

<<25>> նոյեմբերի 2022թ.

Ալափմետ ՓԲԸ-ի

Տնօրեն

Արմեն Մելիքյան

Երևան 2022թ.

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

1.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....	3
2.	Նախատեսվող գործունեության նպատակը և հիմնավորումը.....	4
3.	Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը.....	5
4.	Նախատեսվող գործունեության տարածքի, այդ թվում՝ շրջակա միջավայրի համառոտ նկարագիրը	10
5.	Բնական պայմաններ.....	16
6.	Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր վնասակար ազդեցության բացառմանը, նվազեցմանն ու փոխհատուցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների ծրագիր.....	31
	Հավելված 1; Իրադրության և տեղադրության սխեմա	38
	Հավելված 2; Զգայուն կլանիչների տեղադիրքը և հարակից հողատարածքների գործառնական նշանակությունը.....	39
	Հավելված 3; Տեխնոլոգիական սխեմաներ, թրծման տեղամաս	40
	Հավելված 4; Անշարժ գույքի սեփականության իրավունքի գրանցման վկայական.....	42
	Հավելված 5; Ընկերության պետեզիստրի վկայական	46
	Հավելված 6; Թափոնների տեղափոխման պայմանագիր	48

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն

1.2 Ձեռնարկող՝	«Ալափմետ» ՓԲԸ
1.3 Ձեռնարկողի իրավաբանական հասցեն՝	ՀՀ կոտայքի մարզ գ. Ալափարս, Չարենցի խճուղի 1-ին թիվ 8
1.4 Ձեռնարկողի փաստացի գործունեության հասցեն՝	ՀՀ կոտայքի մարզ գ. Ալափարս, Չարենցի խճուղի 1-ին թիվ 8
1.5 Նախատեսվող գործունեության վարչական տարածքը՝	ՀՀ կոտայքի մարզ, Չարենցավան համայնք
1.6 Հեռախոս՝	+374 10 323245; +374 43 323254
Տնօրեն	Արմեն Մելիքյան

Հապավումներ

ՀՀ՝ Հայաստանի Հանրապետություն

ՓԲԸ՝ Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն

ՍՊԸ՝ Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն

ՊՈԱԿ՝ Պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն

2. Նախատեսվող գործունեության նպատակը և հիմնավորումը

Շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցությունների կանխման, կենսոլորտի կայունության պահպանման, բնության և մարդու կենսագործունեության ներդաշնակության պահպանման համար կարևորագույն նշանակություն ունի յուրաքանչյուր նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ճշգրիտ և լիարժեք գնահատումը: Գործունեության բնապահպանական գնահատումը պետք է ներառի ուղղակի և անուղղակի ազդեցության կանխորոշումը, դրանց նկարագրիրը, որը հիմք կհանդիսանա շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունների կանխարգելման, նվազեցման կամ բացառմանն ուղղված պարտադիր միջոցառումների մշակման և կիրառման համար:

<<Ալափմետ>> ՓԲԸ-ի կողմից Չարենցավան համայնքի, Ալափարս գյուղի՝ ընկերությանը պատկանող սեփականաշնորհված տարածքում, նախատեսվում է իրականացնել գոյություն ունեցող և շահագործվող ֆերոհամաձուլվածքի գործարանի ընդլայնմանն ուղղված նախատեսվող գործունեություն:

Նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հայտը մշակված է "Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի և բնապահպանական ոլորտի այլ նորմատիվատեխնիկական ակտերի համաձայն:

2014թ.-ի հունիսի 21-ի "Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի /Այսուհետ՝ Օրենք/ 14-րդ հոդվածի համաձայն նախատեսվող գործունեությունը հանդիսանում է Ա կատեգորիայի գործունեության տեսակ և ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության:

Գնահատումը և փորձաքննությունն իրականացվում են մինչև հիմնադրությամբ փաստաթղթի ընդունումը և (կամ) նախատեսվող գործունեության իրականացումը: Փորձաքննության իրականացման կարգը հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Գնահատումը և փորձաքննությունն իրականացվում են՝ հիմք ընդունելով նախատեսվող գործունեության տեսակը, չափերն ու տեղադրությունը և դրանցով պայմանավորված՝ հնարավոր գումարային, ամբողջական ազդեցության աստիճանը:

Փորձաքննությունն իրականացվում է երկու փուլով՝

1) նախնական փուլ, որի ընթացքում ուսումնասիրվում է նախնական գնահատման հայտը.

2) հիմնական փուլ, որի ընթացքում փորձաքննվում է հիմնական գնահատման հաշվետվությունը:

Համաձայն Օրենքի հայտը՝ ձեռնարկողի կամ նրա պատվերով կազմած ծանուցման փաթեթ է որը ներառում է հիմնադրությային փաստաթղթի մշակման և (կամ) նախատեսվող գործունեության նախաձեռնության մասին:

Փորձաքննության նախնական փուլն իրականացվում է ձեռնարկողի կողմից նախնական գնահատման հայտը լիազոր մարմին ներկայացնելու օրվանից 30 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Փորձաքննության նախնական փուլում՝

1) քննարկվում է ներկայացված նախնական գնահատման հայտի լրակազմությունը.

2) կանխորոշվում են շրջակա միջավայրի վրա հիմնադրությային փաստաթղթի դրույթների և (կամ) նախատեսվող գործունեության հնարավոր ազդեցության շրջանակները, Ա և Բ կատեգորիաների համար սահմանվում են գնահատումների հաշվետվության բովանդակությունն ու դրան վերաբերող պահանջները, որոշվում են գործընթացի մասնակիցների շրջանակները, կազմվում և ձեռնարկողին է տրամադրվում այդ ամենն ամփոփող ազդեցության գնահատման տեխնիկական առաջադրանքը:

Նախատեսվող գործունեության նպատակն է ընդլայնել մոլիբդենի խտանյութից մոլիբդենի օքսիդի, ստացման արտադրությունը՝ 2400.0տ տարեկան արտադրողականությունը հասցնելով մինչև 4800.0տ/տարի, աշխատելով օրական 24 ժամ աշխատակարգով: «Ալափմետ» ՓԲԸ-ն նշված արտադրողականությանը հասնելու համար, ընկերության ներկայումս գործող թվով երկու վառարաններին նախատեսում է ավելացնել ևս երկուսը՝ դրանց ընդհանուր քանակը հասցնելով չորսի: Նախատեսվող վառարանները տեղադրվելու են գործող վառարաններին զուգահեռ՝ միևնույն արտադրամասում: Պահանջվող քանակի հումքը ձեռք է բերվում «Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ-ից՝ գործող համապատասխան պայմանագրի հիման վրա:

3. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը

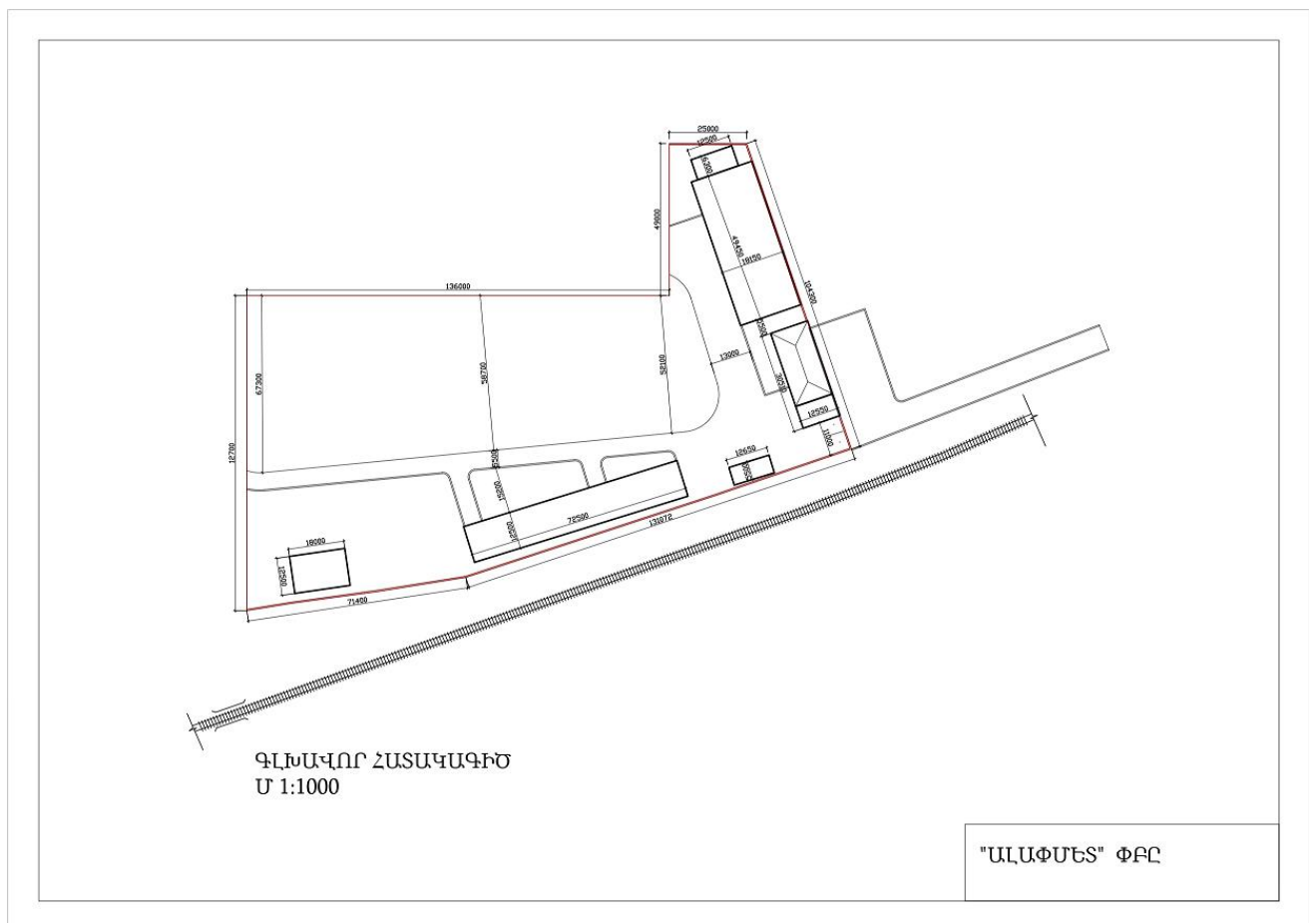
Նախատեսվող գործունեության նկարագիր

Ընկերությունը տեղաբաշխված է ՀՀ կոտայքի մարզ, Չարենցավան համայնք, գ. Ալափարս, Չարենցավանի խճուղի, 1-ին փակուղի, 8, հանրապետական նշանակության H7 Կարենիս - Չարենցավան - Ֆանտան ճանապարհի հարևանությամբ Տես հավելված1:

Գործարանի ընդհանուր տարածքը 1.6 հա է, որի մեջ ներառվում է երկու արտադրական շինություն, պահեստներ, վարչական շենք, որոնք սեփականության հիմունքով պատկանում են «ԱԼԱՓՄԵՏ» ՓԲԸ-ին՝ համաձայն ՀՀ կադաստրի պետական կոմիտեի թիվ 31072018-07-0074 31 հուլիսի 2018թ տրված թվականին նախորդը՝ 2848226 վկայականի՝ տրված 16.12.2011: Հողամասի գործառնական նշանակությունը, ըստ կադաստրի վկայականի՝ արդյունաբերական օբյեկտներ:

2013թ ընկերությունը գործարքել է Ֆերոհամաձուլվածքների արտադրությունը 2000-2400տ/տարեկան արտադրողականությամբ որը ներկայացվել բնապահպանական փորձաքննության, և 14.06.2013 թվականին ստացվել է բնապահպանության նախարարության թիվ ԲՓ-59 փորձաքննական դրական եզրակացությունը:

Արտադրական շղթան ընդլայնելու նպատակով ընկերությունը 2014 թվականին գործարանի տարածքում տեղադրել է մոլիբդենի խտանյութի թրծման հոսքագիծ: Ընդլայնման նախագիծը նույնպես ներկայացվել է բնապահպանական փորձաքննության, որի արդյունքում 2014 թվականի ապրիլի 22-ին ընկերությունը ստացել է Ֆերոհամաձուլվածքների գործարանի ընդլայնման աշխատանքային նախագծի վերաբերյալ ԲՓ-28 փորձաքննական եզրակացությունը: 2014 թվականի կեսից ընկերությունը իրականացրել է սարքավորումների մոնտաժման, կարգաբերման և շահագործման աշխատանքներ, սակայն հումքի բացակայության պատճառով գործարանը ամբողջ հզորությամբ չի շահագործվել: Ներկայում հումքի մատակարարման խնդիրը լուծված է և գործարանը շահագործվում է ամբողջ հզորությամբ: Ընկերությունում աշխատում են 54 աշխատակից, որոնցից 35-ը բանվորներ են:

Նպատակը

Համաձայն նախնական գնահատման հայտի նախատեսվում է ընդլայնել մոլիբդենի խտանյութից մոլիբդենի օքսիդի արտադրությունը՝ ներկայիս 2400.0տ/տարի, հասցնել մինչև 4800.0տ/տարի արտադրողականության, աշխատելով օրական 24 ժամ աշխատակարգով:

Մոլիբդենի խտանյութից մոլիբդենի օքսիդի ստացման արտադրողականության ընդլայնմանը հասնելու համար, ներկայումս գործարանում տեղադրված թվով 2 վառարաններին նախատեսվում է ավելացնել ևս 2-ը՝ դրանց ընդհանուր քանակը հասցնելով 4-ի: Նախատեսվող վառարանները տեղադրվելու են միևնույն արտադրամասում գործող վառարանների կողքին:

Ֆերոհամաձուլվածքների ստացման արտադրությունը բոլոր երեք մետաղների համար լրացուցիչ փոփոխության չի ենթարկվելու, ներկայիս տեխնոլոգիան և սարքավորումները թույլ են տալիս ընդլայնել արտադրողականությունը համապատասխան հումքային բազա ապահովելու դեպքում:

Պահանջվող քանակի հումքը ձեռք է բերվում «Ջանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ կողմից՝ համապատասխան պայմանագրի հիման վրա, իսկ պահանջարկը չբավարարելու դեպքում նաև արտերկրից՝ օրենքով սահմանված կարգով:

Օգտագործվող հումք

Նախատեսվող գործունեության համար հիմնական հումք է հանդիսանում մոլիբդենի խտանյութը: Ելնելով ծագման վայրից և հարստացման տեխնոլոգիայից, մոլիբդենի խտանյութը ունի հետևյալ քիմիական բաղադրությունը:

Մոլիբդենի խտանյութի քիմիական բաղադրությունը, %

Mo	SiO ₂	As	Sn	P	Cu
45-52	4-11	0.03-0.07	0.02-0.07	0.02-0.05	0.4-2

Հիդրոլոգիական մշակման ժամանակ օգտագործվում են՝

H₂SO₄՝ հիդրոմետալուրգիական կլանում,

NaCl՝ լուծելիության աստիճանի բարձրացում,

NaCO₃՝ պղնձի կարբոնատի ստացում:

Տեխնոլոգիական գործընթացները

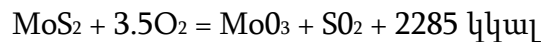
Մոլիբդենի խտանյութի թրծում (բովում)

Տեխնոլոգիական պրոցեսը ներառում է մոլիբդենի խտանյութի թրծումը հորիզոնական պտտվող խողովակային վառարաններում: Ներկայումս գործարանում տեղադրված են թվով 2 վառարան, ընդլայնումից հետո նախատեսվում է դրանց քանակն ավելացնել ևս 2-ով՝ ընդհանուր վառարանների քանակը հասցնելով 4-ի: Նախատեսվող վառարանները տեղադրվելու են գործող վառարանների կողքին՝ միևնույն արտադրամասում:

Տեղադրվող վառարանների տեխնիկական բնութագրերն են.

- Տեղադրվող վառարանի երկարությունը – 16.0մ,
- Աշխատանքային զոնան – 7.0մ,
- Խողովակի տրամագիծը – 1200մմ,
- Արտադրողականությունն ըստ MoS₂ – 3տ/օր:

Օքսիդացման գործընթացն ուղեկցվում է ջերմության անջատումով, ինչը թույլ է տալիս հիմնականում պրոցեսն իրականացնել անջատված ջերմության հաշվին՝ էլեկտրատաքացուցիչների միջոցով, համաձայն քիմիական ռեակցիայի.

Խտանյութի թրծման ժամանակ առաջացող գազաօդային խառնուրդն, որի ջերմաստիճանը 300-350°C է պարունակում է անօրգանական փոշի, ծծմբական և ծծմբային անհիդրիդներ, նվազագույն քանակությամբ ազոտի և ածխածնի օքսիդներ:

Անօրգանական փոշին կազմում է բեռնավորված հումքի 6-8%-ը և դուրս է գալիս վառարանից գազաօդային խառնուրդի հետ: Մոլիբդենի սուլֆիդը օքսիդացման ընթացքում վերածվում է MoO₃ –ի և ծծմբային անհիդրիդի:

Վառարանից գազաօդային խառնուրդը տեխնոլոգիական շղթայի վերջում տեղադրված ծխաքարշիչի միջոցով տրվում է գազամաքրման և գազահովացման համակարգ, որը բաղկացած է.

ա) նստեցման և սառաեցման խուցից, որտեղ գազաօդային խառնուրդի արագության կտրուկ անկման արդյունքում կատարվում է գազի հովացում և փոշենստեցում՝ խցի հատակին: Փոշենստեցման արդյունավետությունը հազմում է 70%:

Խցից դուրս եկող գազաօդային խառնուրդի ջերմաստիճանը հասնում է 55-60°C և ուղղվում է դեպի թևքային գտիչ (ֆիլտր), որ արդյունավետությունը կազմում է 98-99%:

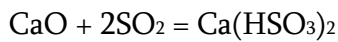

բ) այնուհետև փոշուց մաքրված գազաօդային խառնուրդը տրվում է ջրային սկրուբեր, որտեղ իրականացվում է SO₃ գազի կլանում ջրի օգնությամբ՝ ծծմբական թթվի թույլ լուծույթի առաջացմամբ, հետևյալ ռեակցիայով.

Առաջացած ծծմբական թթվի թույլ լուծույթի կոնցենտրացիան 5-6% հասնելուց հետո մի մասը՝ ըստ տեխնոլոգիական պահանջի, տրվում է հիդրոմետալուրգիական արտադրամաս՝ մոլիբդենի խտանյութից հիմնականում պղնձի, չնչին մասով ցինկի կապարի ավելորդ քանակները հեռացնելու նպատակով: Մնացած մասը՝ հագեցվում է մինչև 10-12% և հավաքվում է թթվակայուն հատուկ տարաներում՝ որպես ապրանքային թթու, հետագա օգտագործման կամ առաքման համար:

գ) երկրորդ սկրուբերում օգտագործվում է կրակաթի թուծույթ՝ ծծմբային անհիդրիդի 96% կլանումն ապահովելու նպատակով, հետևյալ ռեակցիայով.

Առաջացած կալցումի հիդրոսուլֆիտի կոնցենտրացիան հասցվում է մինչև 40%՝ ելնելով ցելյուլոզա կամ գիպս արտադրողների պահանջարկից: Պահանջարկի բացակայության դեպքում ավազանի մեջ տրվում է օքսիդիչ, որը կալցումի հիդրոսուլֆիտը օքսիդացնում է մինչև կալցումի սուլֆիտի և նստեցվում է ավազանի հատակին: Բնական չորացումից հետո՝ հաշվի առնելով այն հանգամանքն, որ գազաօդային խառնուրդն ամբողջովին մաքրվում է պինդ մասնիկներից, համապատասխան լցոնիչների հետ խառնելուց հետո ստացվում է շինարարության համար պիտանի որակի գիպս:

Մաքրված գազաօդային խառնուրդն արտանետվում է մթնոլորտ 47մ բարձրությամբ և 800մմ տրամագծով աշտարակային ծխնելույզի միջոցով:

Վառարաններում ստացված տեխնիկական MoO₃-ի մի մասը՝ մոտ 70%-ը, <2,0մմ չափսերով համապատասխանում է արտադրանքին ներկայացվող պահանջներին, իսկ մնացած 30%-ը համապատասխանեցնելու համար մանրացվում են գնդիկավոր աղացում: Ստացված արտադրանքը տեղափոխվում է ֆերոմոլիբդենի արտադրամաս:

Մոլիբդենի խտանյութի մաքրում հիդրոմետալուրգիական եղանակով

Ստացված 5-6%-ոց ծծմբական թթվի լուծույթը օգտագործվում է մոլիբդենի ոչ կոնդիցոն խտանյութից պղնձի և այլ խառնուրդների ավելորդ քանակները հեռացնելու համար:

Խառնուրդի լուծվելուց հետո ստացված սուսպենզիան զտվում է վակում ֆիլտրի միջոցով: Ստացված նստվածքը՝ մոլիբդենի խտանյութը, ուղարկվում է թրծման

արտադրամաս, խառնվելով չորացուցիչ տրվող խտանյութի հետ: Լուծույթին ավաելացվում է Na_2CO_3 , որի արդյունքում պղինձը նստեցվում է կարբոնատների ձևով, իսկ չեզոքացված լուծույթը մղվում է ջրային սկրուբեր լրասնուցման՝ օգտագործվող թարմ ջրի պահանջը կրճատելու համար:

Պղնձի կարբոնատը, որը չնչին քանակությամբ կարող է պարունակել կապարի և ցինկի կարբոնատներ, հավաքվում է բաց տարողությունների մեջ և բնական չորացումից հետո վաճառվում է պղնձարջասպ արտադրող կազմակերպություններին:

Ներկայումս ընկերությունում Ֆեռոմոլիբդենի արտադրամասի սարքավորումների ցանկը

N	Սարքավորումների անվանումը	Քանակը
1	Չորանոց /գազային վառարան/	2
2	Գնդիկավոր աղաց	1
3	Պահեստավորման բունկերներ	4
4	Խառնիչներ	2
5	Հալման վառարաններ	3
6	Հովացման ավազան	1
7	Այտավոր ջարդիչներ	2
8	Ջրային սկրուբեր	1
9	Նստեցուցիչ	1
0	1 Ջրային ավազան	1
1	1 Օդամղիչներ	2

«Ալափմետ» ՓԲԸ-ի կողմից շահագործվող գործարանը անցել է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության գործընթաց և 22.04.2014թ. ՀՀ Բնապահպանության նախարարության կողմից ստացել է թիվ ԲՓ-28 դրական փորձաքննական եզրակացություն:

4. Նախատեսվող գործունեության տարածքի, այդ թվում՝ շրջակա միջավայրի համառոտ նկարագիրը

Չարենցավան համայնք՝ մակերեսը 245,3կմ², բնակչությունը 39318 մարդ: Չարենցավան համայնքում ընդգրկվել են հետևյալ բնակավայրերը՝

- Չարենցավան ք.,

- Ալափարս գ.,
- Արզական գ.,
- Բջնի գ.,
- Կարենիս գ.,
- Ֆանտան գ.:

Չարենցավան համայնքը մարզկենտրոնից գտնվում է 20.0կմ, մայրաքաղաքից 38.0կմ հեռավորության վրա: ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից 2017 թվականի հունիսի 9-ի ընդունված <<Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին>> ՀՀ օրենքի համաձայն՝ Չարենցավան, Ալափարս, Արզական, Բջնի, Կարենիս, Ֆանտան համայնքների միավորման արդյունքում ձևավորվել է Չարենցավան համայնքը: Չարենցավան համայնքը բազմաբնակավայր համայնք է: Չարենցավան համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերն են՝ Չարենցավան քաղաքը, և Ալափարս, Արզական, Բջնի, Կարենիս, Ֆանտան գյուղերը: Համայնքի կենտրոնն է հանդիսանում Չարենցավան համայնքը:

Նախատեսվող գործունեության հեռավորությունը զգայուն կլանիչներից տես Հավելված 1 և Հավելված 2

Ալափարս գյուղ	մոտ 2,6 կմ
Չարենցավան քաղաք	մոտ 2,6 կմ
H7Կարենիս - Չարենցավան - Ֆանտան ճանապարհ	մոտ 700 մ
Մոտակա արտադրամաս	մոտ 200 մ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Չարենցավան քաղաքային համայնքի մակերեսը – 557.0հա, Պատմական անվանումները՝ Լուսավան /1947-1967թթ./, հիմնադրման ժամանակաշրջանը - 1947թ.:

Համայնքներին սահմանակից են Ալափարս, Կարենիս, Ֆանտան բնակավայրերը: Օգտակար հանածոներ – չկա: Կրթական, մարզական և մշակութային հաստատություններ - 5 հիմնական դպրոց, 1 ավագ դպրոց, պետական քոլեջ, Գաղղուի անվան արվեստի դպրոց, Ա.Խաչատուրյանի անվան երաժշտական դպրոց, քաղաքային գրադարան, Ա.Մանուկյանի անվան մարզադպրոց: Արտադրական ձեռնարկություններ - <<Արմավտո>> ԲԲԸ, <<Հաստոցաշինական գործարան>> ՓԲԸ, <<Բջնի>> հանքային ջրերի

գործարան ԲԲԸ, <<Գործիքաշինական գործարան>> ԲԲԸ, <<Ասկե Գրուպ>> ԲԲԸ, <<Չուլակենտրոն>> ԲԲԸ, <<Հոլանի>> ԲԲԸ /կարի ֆաբրիկա/ Բնակչության հիմնական զբաղմունքը - առևտուր: Հոգևոր կառույցներ - Սուրբ Փրկիչ եկեղեցի /2000թ. օգոստոս/, պատմամշակութային հուշարձաններ - Գանգրահեր տղայի արձանը:

Չարենցավան համայնքի Ալափարս գյուղ

Բնակչություն՝ 2407 մարդ:

Ընդհանուր տեղեկություններ

Ալափարս-Այլաբերք բնակատեղիում մարդը դեռևս ապրել է Ք.Ա.2-րդ հազարամյակում: Բնակչությունը մոտ 2500 մարդ, տարածքը՝ 32.94կմ²: Ալափարսն ունի 1 տիպային դպրոց, 1 մանկապարտեզ, 1 մշակույթի տուն: Մայրաքաղաք Երևանից գտնվում է 30.0կմ հեռավորության վրա, մարզկենտրոն Հրազդանից 20.0կմ հեռավորության վրա, Չարենցավան քաղաքից 5,5կմ հեռավորության վրա: Ալափարսը հարակից է արևելքից՝ քաղաք Չարենցավանին, հյուսիս-արևմուտքից՝ Արզական, Բջնի, հյուսիսից՝ Սուլակ, հյուսիս-արևելքից՝ Ֆանտան, հարավից՝ Կարենիս, հարավ-արևմուտքից՝ Քարաշամբ և Թեղենիք գյուղերին:

Ալափարսում մարդն ապրել է դեռևս երրորդ հազարամյակում, որի վառ ապացույցն է «Սանգյառ» ամրոց-բնակատեղին: Ալափարսը հիմնադրվել է 470 թվականին: 17-րդ դարում գյուղն ամայացել է, ապա վերաբնակեցվել 1830թ. Խոյից, Մակուից, Վանից, Ալաշկերտից ներգաղթած հայերով: Առաջինը ժամանել է Խոյեցիների քարավանը 60 տուն 200 շնչով և բնակություն հաստատել գյուղի ներքին թաղամասում, իսկ երկրորդը՝ Մակուի Շահբուլաղ գյուղի քարավանը 40 տուն՝ 150 շունչ և հաստատվել վերին աղբյուրամերձ թաղամասում:

20-րդ դարում Ալափարսի դերը մեծ է եղել Հայաստանի կյանքում: 1950-ական թվականներին շահագործման է հանձնվել Ալափարսի պոմպակայանը, որը ավելի քան կես դար ղեկավարել է Ավետիք Ավետյանը: Ալափարս աղբյուրի քաղցրահամ ջուրը հայտնի է Հայաստանում և արտերկրում «Նոյ» աղբյուրի ջուր անունով:

Ալափարսը հայտնի է միջնադարյան հուշարձաններով, որոնք ունեն երկարամյա պատմություն: Այստեղ են գտնվում Սուրբ Վարդան եկեղեցին կառուցված 5-րդ դարում Գրիգոր իշխանի կողմից, Սուրբ Ծիրանավոր և Սուրբ Մարիամ Աստվածածին եկեղեցիները, Թուխ մանուկ մատուռը: Ալափարսը դպրոց է ունեցել նաև 200 տարի առաջ, այդ դպրոցն են հաճախել շրջանի մոտակա գյուղերի դպրոցահասակ երեխաները:

Ալափարսի դպրոցը հիմնադրվել է 1870-ին: Սկզբում ունեցել է 25 աշակերտ, մեկ ուսուցիչ՝ Քերոբ Ավետիսյան: 1890-ական թվականների սկզբին փակվել է ցարական իշխանության կողմից և վերաբացվել 1907-ին՝ 21 աշակերտով: 1913-ին դարձել է եռամյա (102 աշակերտ, որից 12-ը՝ աղջիկ), 1921-ին՝ քառամյա: Ալափարսի դպրոցի և 1929-ին բացված կոլտնտեսական երիտասարդական (կոլերիտ) դպրոցի հիման վրա 1930-ին ստեղծվում է յոթնամյա դպրոց՝ 1935-ից միջնակարգ է: Ալափարսի դպրոցի 1970-1971 ուսումնական տարում ուներ 24 դասարան՝ 658 աշակերտով, 32 ուսուցիչ-ուսուցչուհիներով: 100-ամյակի առթիվ պարգևատրվել է ՀՍՍՀ Գերագույն սովետի պատվոգրով:

Չարենցավան համայնքի Արզական գյուղ

Բնակչություն՝ 2872 մարդ:

Արզական գյուղը ունեցել է Արտավազդական, Արտազական, Արտավազդ ապարանք, Արզակյանդ, Արզաքենդ, Արզական անունները: Գյուղի հիմնադրման ակունքները գնում են պատմության խորքերը՝ մինչև մ.թ.ա. 55-34 թթ Արտավազդ 2-րդ արքայի ժամանակաշրջանը, երբ այս տեղանքի բնությամբ հիացած արքան կառուցել է իր ամառանոցը: Այն հետագայում ավերվել է, բայց նրա մերձակայքում կառուցված գյուղը երկար ժամանակ կոչվել է Արտազական, որը տարադարձվելով դարձել է Արզական: Նախկինում եղել է Այրարատ աշխարհի Նիգ գավառում: Արզականի այժմյան բնակիչների նախնիները 1800-ական թվականներին գաղթել են Մակուից, Խոյից, Բայազետից, մասամբ նաև Մուշից:

Արզականը հանդիսացել է առաջին կարգի աստիճանավոր Երևանցի Ղահրաման Մելիք-Աղամալյանի սեփական կալվածքը: 1862 թվականին Մեսրոպ Արքեպիսկոպոս Սմբատյանցը եղել է Արզականում, հանդիպում է ունեցել 1-ին կարգի աստիճանավոր կալվածատեր Ղահրաման Մելիք-Աղամալյանի հետ: Մեսրոպ Արքեպիսկոպոս Սմբատյանցի վկայությամբ Արզաքանը տեղավորված է եղել երկու փոքրիկ ձորակների միջավայրում, այն ժամանակ ունեցել է 37 տնտեսություն: Մեսրոպ Արքեպիսկոպոս Սմբատյանցը գրում է. «Արժանի իշխանաց արժանավոր բնակարան և ամրոց է եղած ժամանակին Արզաքանը, նորա շրջավայրերը, որը և արժանի է ներկայի կալվածատեր մեծապատիվ իշխանին՝ Ղահրամանյան աղայի Մելիք-Աղամալյանցին, որի շնորհիվ եկեղեցին և եկեղեցիական դպրոցը բարեկարգ վիճակի մեջ են եղել»:

Գյուղի բնակչությունը գյուղատնտեսական կուլտուրաներից մշակել է ցորեն, գարի, ծխախոտ, կանեփ, վուշ և բոստանային կուլտուրաներ: Գյուղն ունեցել է հետևյալ արտադրական օբյեկտները, որոնք պատկանել են բնիկ տեղացի հայերին 3 դարբնոց, 3 ջուլիականոց, 1 հյուսնոց, 1 բրդամշակման արհեստանոց, ունեցել է նաև ձիթահան պատրաստի վիճակում, որի արտադրական կարողությունը տարեկան եղել է 500 բատման կտավատի ձեթի արտադրություն: 1831 թվականին գյուղն ունեցել է 7 ջրաղաց,

որից միայն երկուսն է եղել սարքին վիճակում, բոլոր ջրադացներն ունեցել են մեկ աչք: Գյուղն ունեցել է իր սեփական հիդրոէլեկտրոկայանը, որը հիմնել է Աշոտ Վարդանյանը: Արգականը տեղակայված է Ծաղկունյաց լեռնաշղթայի ստորոտին, Հրազդան գետի աջակողմյան վտակ Դալար գետի ափին, ձորահովտում՝ մրգատու ծառերի մեջ:

Չարենցավան համայնքի Բջնի գյուղ

Մակերես՝ 42.81կմ², Բնակչություն՝ 2902 մարդ:

Համայնքում գործում են՝ 1 դպրոց, 1 մանկապարտեզ, 1 մշակույթի տուն, 1 գրադարան:

Բարձրությունը ծովի մակերևույթից՝ 1550մ հեռավորությունը մարզկենտրոնից՝ 18.0կմ:

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

Բջնին Հայաստանի հանագույն բնակավայրերից է: 1-ին անգամ նրա մասին հիշատակում է պատմիչ Ղազար Փարպեցին: Բջնեցի Աթիկ քահանան հայոց սպարապետ Վահան Մամիկոնյանի հավատարիմ զինակիցներից էր: 11-րդ դարում Բջնին իր շրջակայքով անցնում է Պահլավունիների իշխանական տոհմին: Այդ ժամանակ էլ, Հովհաննես-Սմբատ թագավորի հրամանով դառնում է եպիսկոպոսանիստ ավան: 1066թ. կաթողիկոսական ընտրությունները տեղի են ունեցել Բջնիում: 13-րդ դարի սկզբներին Բջնին անցնում է Զաքարյան հայ իշխանների տնօրինությանը: 1387-88 թթ. գյուղը ենթարկվում է Լենկթեմուրի ավերածություններին: 1673 թ. այստեղ իջևանել է Ֆրանսիացի ճանապարհորդ Շարդենը: 1770թ. Բջնի է այցելել նաև ճանապարհորդ Տուրնեֆորը: Միջին դարերում Բջնին հայ գրչության կարևորագույն կենտրոններից էր: Մեզ են հասել 12-17 դդ. այնտեղ ընդօրինականացված հայերեն մի քանի ձեռագրեր: Ըստ տեղեկությունների Բջնիի բերդը կառուցել են Պահլավունիները՝ 11-րդ դարում: Բջնիի միջնադարյան ճարտարապետության զարդը գյուղի կենտրոնում գտնվող սբ. Աստվածածին եկեղեցին է, որը կառուցվել է Գրիգոր Մագիստրոսի պատվերով՝ 1031թ.: Եկեղեցու պատերին կան վիմափոր արձանագրություններ: Վերանորոգվել է 1947 թ.:

Չարենցավան համայնքի Կարենիս գյուղ

Բնակչություն՝ 839 մարդ, գյուղի մակերեսը – 892.0հա, հիմնադրման ժամանակաշրջանը - 20-րդ դար, սահմանակից է Չարենցավան, Ալափարս, Ֆանտան, Նուռնուս, Արգական համայնքին, գյուղի պատմական անվանումներն են Կարենավանք, Կարենիստ, Կարենիս: Բնակչության հիմնական զբաղմունքը - անասնապահություն և գյուղատնտեսություն: Հոգևոր կառույցներ - <<Սուրբ Մաթևոս և Անդրեաս Առաքյալների վանական համալիր>> (5-րդ դար) և <<Սուրբ Մարիամ Աստվածածին եկեղեցի>> (5-րդ դար):

Պատմամշակութային հուշարձաններ՝ Հայրենական Մեծ պատերազմում
գոհվածների հուշարձան:

Ընդհանուր տեղեկություններ

Պատմական ակնարկ

Հայաստանի Հանրապետության Կոտայքի մարզի Կարենիս (նախկինում՝ Գյումուշ) գյուղն, ըստ հնուց եկած ժողովրդական՝ բերնե-բերան փոխանցված պատմության, հիմնել է Կարեն անունով իշխանը, որը մի բարձրավանդակի վրա կառուցել է իր կացարանը՝ «Կարենի բերդը», և որի շուրջը հետագայում տարածվել է գյուղը: Մինչև հիմա ժողովրդի մեջ տարածված է այդ տեղամասը՝ «Բերդի գլուխ» անունով: Գյուղի հիմնադրման ստույգ տարեթիվը հայտնի չէ, սակայն Կարենիսի դարերի խորքից գալը վկայում է V դարին պատկանող «Սուրբ Մարիամ Աստվածածին» միանավ բազիլիկ եկեղեցին, որը գտնվում է գյուղի մեջ՝ ձորի բերանին: Երկրաշարժերի հետևանքով ծածկը քանդվել է, բայց պատերը կանգուն են, իսկ պոկված քարերն ու խաչքարերը գտնվում են եկեղեցու տարածքում: Գյուղն իր ամբողջ պատմության ընթացքում ժամանակ առ ժամանակ բնակեցվել է քրիստոնյաներով և մուսուլմաններով: Այդ են վկայում եկեղեցու շուրջը հայտնաբերված գերեզմանները և անվանումները (օրինակ Գյումուշ, որը թուրքերենից թարգմանաբար նշանակում է արծաթ): Գյուղը վերջնականապես բնակեցվել է 1917-1920թթ.-ին: Համայնքի բնակչության հիմնական մասը գաղթականներ են՝ արմատներով մշեցիներ: Գյուղի տարածքում է գտնվում նաև V դարին պատկանող «Սուրբ Մաթևոս և Անդրեաս Առաքյալների» վանական համալիրը: Ամբողջ համալիրը փողկապվածության մեջ է գտնվում միմյանց և բնության հետ: Վանքի մեջ, խորանի տակ, կա մի խոռոչ, ուր ժամանակին պահվել են սուրբ մասունքներ՝ Մաթևոս առաքյալի աջը և Անդրիաս Առաքյալի գլուխը: Պահարանը, որտեղ պահվել են մասունքները, կամարածն է, արծաթապատ, մի երեսը ոսկեգոծ՝ Անդրեաս և Մաթևոս Առաքյալների պատկերներով, եզերքը մանր թանկարժեք քարերով պատած, այժմ պահվում է Սուրբ Էջմիածնի թանգարանում N 33 ցուցանակի տակ: Համալիրը ուսումնասիրվել է 1975 թվականին և դրվել է ցուցանակ՝ /Պաշտպանվում է պետության կողմից/ և մոռացության մատնվել: Իր ճարտարապետական եզակիությամբ և պատմական մեծ արժեք ունեցող այս կառույցը ավիրվում է: Համայնքը իր ուժերով կատարել է որոշակի աշխատանք, սակայն վերականգնման և ամրացնելու համար կառույցը պետական աջակցության և մասնագիտական մոտեցման կարիք ունի: 2001թ.-ից ամեն տարվա սեպտեմբերի վերջին կիրակի օրը Կարենիս համայնքը նշում է Առաքյալների ուխտը «Մաթևոս և Անդրեաս Առաքյալների» եկեղեցու բակում: Ամբողջ գյուղը մասնակցում է մատաղի արարողությանը, դիոլ-գուռնան, երգն ու պարը թնդացնում են ամբողջ ձորը: Գյուղում առկա եկեղեցիների, բազմաթիվ խաչքարերի, հեթանոսական

Ժամանակաշրջանների արձանների և սառնորակ և քաղցրահամ աղբյուրների շնորհիվ կարելի է համայնքում զարգացնել զբոսաշրջությունը: Գյուղը ունի միջնակարգ դպրոց, որի ուսուցչական կազմը հիմնականում տեղացիներ են:

Կարենիս գյուղը գտնվում է Հրազդան գետի ձախ ափին՝ ձորի եզրին, ծովի մակերևույթից 1350-1400մ բարձրության վրա և այդ բարձրության կարծես հսկում է գետի անխռով և միալար հոսքին: Գյուղի կլիման ձմռանը ցրտաշունչ է, ամռանը՝ զով: Հաճախակի են չորային, երաշտի և ցրտահարության տարիներն, որից շատ է տուժվում գյուղատնտեսությամբ զբաղվող գյուղացին: Գյուղի տարեկան միջին ջերմաստիճանը կազմում է 15-17°C, ամենաբարձրը՝ 31-33°C, ամենացածրը՝ 20-25°C: Գյուղը գտնվում է մարզկենտրոնից 25.0կմ հեռավորության վրա:

Չարենցավան համայնքի Ֆանտան գյուղ

Բնակչություն՝ 1071մարդ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

Որպես բնակավայր հիմնադրվել է 1828-30թթ.: Բնակչության հիմնական մասը լքված Թեգիսարաբ գյուղի բնակիչներն են, մի մասն էլ Արևելյան Հայաստանից գաղթածներ: Գյուղն սահմանակից է Ալափարս, Բջնի, Կապուտան, Կարենիս, Ջրաբեր, Հատիս գյուղերին: Գյուղատնտեսական նշանակության հողերը՝ 42.0հա: Ազգաբնակչությունը հիմնականում զբաղվում է հողագործությամբ և անասնապահությամբ:

5. Բնական պայմաններ

Կլիմայական բնութագիր

Կլիման բարեխառն չափավոր ցամաքային է: Ձմեռը ցուրտ է, համեմատաբար խոնավ, հաստատուն ձնածածկույթով: Հունվար ամսվա օդի միջին ջերմաստիճանը տատանվում է 0-8°C սահմաններում: Գարունը համեմատաբար տևական է, մեղմ բարեխառն: Ամառը տաք է, չափավոր խոնավ, պարզ եղանակների գերակշռությամբ: Հուլիս-օգոստոս ամիսներին օդի միջին ջերմաստիճանը 15°C-ից 18°C, առավելագույնը 35°C: Աշնանը տաք է՝ անհողմ եղանակների գերակշռությամբ: Անսառնամանիք ժամանակամիջոցի տևողությունը շուրջ 200 օր է, 0°C-ից բարձր ջերմաստիճանների տարեկան զումարը մինչև 2700°C: Տարեկան տեղումները 600-700 մմ: Օդի բազմամյա միջին ջերմաստիճանը կազմում է 5°C: Ջերմաստիճանների անցումը 0°C -ից տեղի է ունենում նոյեմբերին և ապրիլին: Նոյեմբեր և ապրիլ ամիսներին ջերմաստիճանը կարող է իջնել 0°C-ց ցածր:

Ձմռանը գերակայում են հարավային, հարավ-արևմտյան և արևելյան քամիներ՝ 1,5–2մ/վրկ արագությամբ: Ամռանը դիտվում են արևելյան և հյուսիս-արևելյան ուղղությամբ ուժեղ քամիներ՝ 2-3,2 մ/վրկ արագությամբ, որոնք առավել ուժեղանում են հուլիսին:

Տարածքում մշակում են հացահատիկային կուլտուրաներ, շաքարի ճակնդեղ, պալարային կուլտուրաներ, նաև պտուղներ: Այս կլիման նպաստավոր է լեռնային հանգստավայրերի և առողջարանների համար:

Համաձայն ՀՀ Քաղաքաշինության Նախարարի ՀՀՇՆ II-7.01-2011 «Շինարարական Կլիմայաբանություն» շինարարական նորմերի

Աղյուսակ 1.1. Օդի ջերմաստիճան

Բնակավայրի . օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Բարձրություն ծովի մակարդակից, մ	Միջին ջերմաստիճանը ըստ ամիսների. °C												Միջին տարեկան. °C	Բացարձակ նվազագույն. °C	Բացարձակ առավելագույն. °C
		Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Ֆանտան	1800	-6,2	-4,9	-0,9	5,7	10,7	14,4	17,7	18,1	14,6	8,8	2,4	-3,6	6,4	-23	35

Աղյուսակ 1.2. Օդի հարաբերական խոնավությունը

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %															
	ըստ ամիսների													Միջին տարեկան, %	Միջին ամսական ժամը 15-ին	
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	ամենացուրտ ամսվա %		ամենաշոգ ամսվա, %	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Ֆանտան	80	77	73	69	69	68	67	64	62	68	76	80	71	77	45	

Աղյուսակ 1.3. Մթնոլորտային տեղումները և ձնածածկույթը

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Տեղումների քանակը												միջին ամսական օրական առավելագույն, մմ					Ձնածածկույթ		
	ըստ ամիսների												Տարեկան	Առավելագույն տասնօրյակային բարձրությունը, սմ	Տարվա մեջ ձնածածկույթով օրերի քանակը	Չյան մեջ ջրի առավելագույն քանակը, մմ				
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17				
Ֆանտան	42	52	61	90	100	63	42	22	28	63	55	48	666	101	123	307				
	31	37	42	48	62	48	47	41	53	64	48	39	64							

Աղյուսակ 1.4. Քամի

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Միջին տարեկան մթնոլորտային ճնշում, (հՊա)	Ամիսներ	Կրկնելիությունը, % ըստ ուղղությունների								Անհողմությունների կրկնելիությունը, %	Միջին ամսական արագումը, մ/վ	Միջին տարեկան արագումը, մ/վ	Ուժեղ քամիներով (≥15մ/վ) օրերի քանակը	Հաշվարկային արագությունը, մ/վ, որը հնարավոր է մեկ անգամ «ո» տարիների ընթացքում		
			Միջին արագությունը, մ/վ												20	50	100
			Հյուսիսային (Հս)	Հյուսիս-Արեւելյան (ՀսԱրլ)	Արեւելյան (Արլ)	Հարավ-Արեւելյան (ՀվԱրլ)	Հարավ (Հվ)	Հարավ-Արեւմտյան (ՀվԱրմ)	Արեւմտյան (Արմ)	Հյուսիս-Արեւմտյան (ՀսԱրմ)					16	17	18
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Ֆանտան	819,2	հունվար	2	8	4	10	29	40	6	1	41	2,1	2,8	91	21	23	24
			4,7	4,6	2,5	2,7	3,3	3,9	3,6	3,6							
		ապրիլ	2	19	7	9	23	34	5	1	24	3,0					
			5,5	5,2	3,1	3,3	3,6	4,2	4,0	4,0							
		հուլիս	9	64	12	4	2	6	2	1	15	4,3					
			5,9	5,6	4,0	3,5	2,8	3,6	3,1	4,6							
հոկտեմբեր	2	18	6	8	21	37	7	1	33	2,3							
	4,1	4,5	2,9	2,7	3,1	3,6	3,6	3,1									

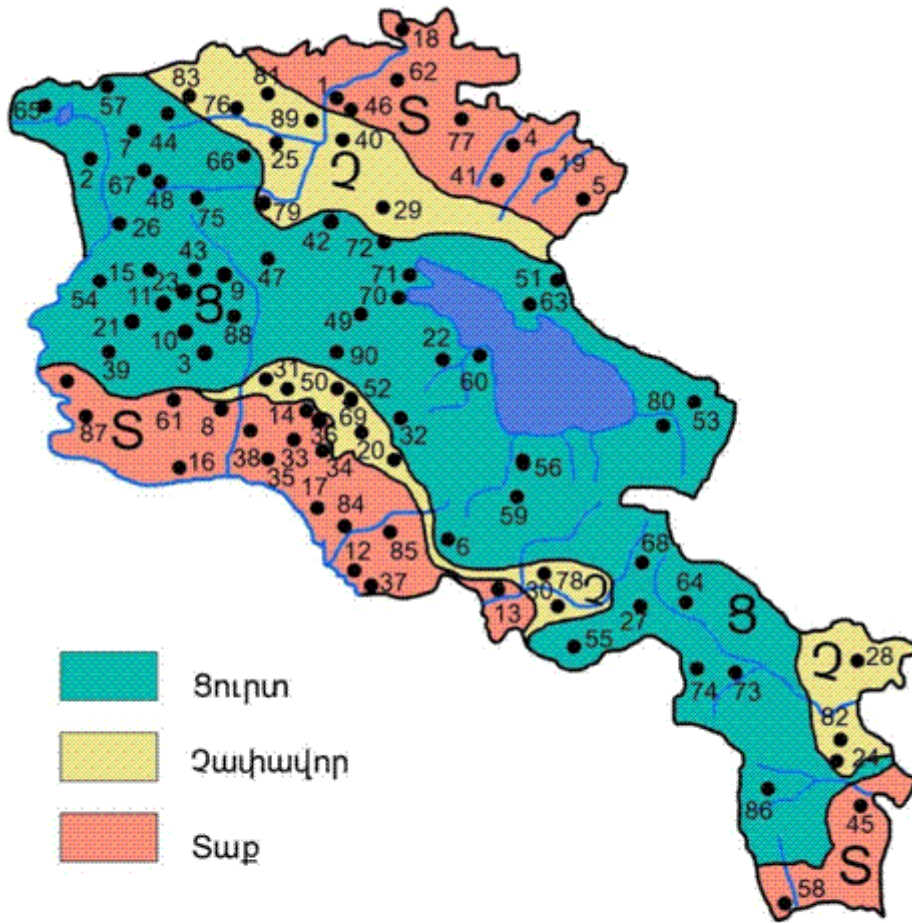
Աղյուսակ 1.5. Տարվա ցուրտ ժամանակաշրջանի կլիմայական հարաչափերը

վայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Օդի ջերմաստիճանը, °C										Ամենացուրտ ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը %		Մթնոլորտային տեղումները և գրունտի սառչման խորությունը		Քամի	
	ամենացուրտ օրվա		ամենացուրտ հնգօրյակի		ամենացուրտ ժամանակաշրջանի միջինը	բացարձակ նվազագույնը	ամենացուրտ ամսվա միջին օրական տատանումը	Տևողությունը, օր			միջին ամսական	միջին ամսական ժամը 15-ին	Տեղումների քանակը նոյմբերմարտ ամիսներին, մմ	Գրունտի սառչման առավելագույն խորությունը, սմ	Գերակշռող ուղղությունը դեկտեմբեր- փետրվար ամիսներին	Միջին արագություններից առավելագույնը ըստ ուղղությունների հունվարին մ/վ
	0,98	0,92	0,98	0,92				Միջին ջերմաստիճանը ժամանակաշրջանի միջին օրական ջերմաստիճանով՝ ոչ բարձր, °C								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Ֆանտան	-20	-18	-18	-16	-6,4	-23	7,1	116	190	216	80	77	258	87	ՀվԱրմ	3,9
								-4,2	-1,4	-0,1						

Աղյուսակ 1.6. Տարվա տաք ժամանակաշրջանի կլիմայական հարաչափերը

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Օդի ջերմաստիճանը, °C					Ամենատաք ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %		Մթնոլորտային տեղումները, մմ		Քամի, մ/վ	
	Ապահովվածությամբ, %		բացարձակ առավելագույնը	ամենատաք ամսվա միջին առավելագույնը	ամենատաք ամսվա միջին օրական տատանումը	միջին ամսական	միջին ամսական ժամը 15-ին	Տեղումների քանակ ապրիլ-հոկտեմբեր ամիսներին	Տեղումների օրական առավելագույն քանակը	Գերակշռող ուղղությունը հունիս - օգոստոս ամիսներին	Միջին արագություններից նվազագույնը ըստ ուղղությունների հուլիսին
	0,95	0,99									
Ֆանտան	27	28	35	25,3	12,8	64	45	408	64	ՀսԱրլ	5,6

ՀՀ ՏԱՐԱԾՔԻ ԿԼԻՄԱՅԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱՑՈՒՄԸ ՇԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Նկ. 3 Կլիմայական շրջանացման սխեմատիկ քարտեզ

Աղյուսակ 3.1. Կլիմայական շրջանների ֆիզիկաաշխարհագրական բնութագիրը

N	Կլիմայական շրջան	Բարձրությունը ծովի մակարդակից, մ	Կլիմայական բնութագիր
1	Տաք (S) Ցածրադիր շրջաններ՝ Աշտարակ, Արարատ, Իջևան, Արմավիր,	մինչև 1200	Ամառ՝ շոգ, չոր, միջին ջերմաստիճանը հուլիսին՝ 21°C, հարաբերական խոնավությունը (ժ 15-ին)՝ 35% ցածր, բարենպաստ լեռնահովտային քամիներ՝ միջին արագությունը 2,0-3,0 մ/վ Զմեռ՝ ցուրտ, անհողմ, միջին ջերմաստիճանը

	Արտաշատ, Երևան, Կապան, Մեղրի և այլն		հունվարին 0°C-ց մինչև մինուս 5°C, հարաբերական խոնավությունը (ժամը 15-ին) 60-70%, քամու միջին արագությունը՝ 2,0-3,0 մ/վ
2	Չափավոր (2) Նախալեռնային շրջաններ՝ Վանաձոր, Գորիս, Դիլիջան, Տաշիր, Ստեփանավան, Եղվարդ, Եղեգնաձոր և այլն	1200-1600	Ամառ՝ տաք, խոնավ, միջին ջերմաստիճանը հուլիսին 16°C-ից մինչև 20°C, հարաբերական խոնավությունը (ժամը 15-ին) 45-60%, բարենպաստ քամիներ, միջին արագությունը՝ 2.0-3.0 մ/վ Ձմեռ՝ չափավոր ցուրտ, թույլ քամիներով և օպտիմալ խոնավությամբ, միջին ջերմաստիճանը հունվարին 0°C-ից մինչև մինուս 5°C, հարաբերական խոնավությունը (ժամը 15-ին)՝ 50-70%, քամու միջին արագությունը՝ 3.0-5.0 մ/վ
3	Ցուրտ (3) Լեռնային շրջաններ՝ Ապարան, Գավառ, Մարտունի, Ֆանտան, Հրազդան, Սևան, Միսիան, Թալին և այլն	1600 -ից ավելի	Ամառ՝ զով, քամոտ, օպտիմալ խոնավությամբ, միջին ջերմաստիճանը հուլիսին 16°C, հարաբերական խոնավությունը (ժամը 15-ին)՝ 45-60%, քամու միջին արագությունը՝ 3.0-6.0 մ/վ Ձմեռ՝ շատ ցուրտ, քամոտ, խոնավ, միջին ջերմաստիճանը հունվարին՝ մինուս 5°C-ից մինչև մինուս 12°C, հարաբերական խոնավությունը (ժամը 15-ին)՝ 70% և ավելի, քամու միջին արագությունը՝ 5.0-7.0 մ/վ

N	Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Բարձրությունը ծովի մակարդակից, մ	Կլիմայական շրջան
90	Ֆանտան	1800	Ց

Կենսաբազմազանություն. Բուսական և կենդանական աշխարհ

Չարենցավան համայնքի և շրջակայքի կենսաբազմազանությունը ձևավորվում է դրա աշխարհագրական դիրքով, բնակլիմայական, ռելիեֆային, լանդշաֆտային և այլ պայմանների, ինչպես նաև, կից տարածքների ֆլորիստական և ֆաունիստական ազդեցությունների ներքո:

Չարենցավանի շրջանը գտնվում է իրանական բուսաբանա-աշխարհագրական ֆլորիստական շրջանի հյուսիսային մասում, որն արևելյան կողմից սահմանակից է Սևանի բուսաբանա-աշխարհագրական ֆլորիստական շրջանին:

Նկարագրվող տարածքը պատկանում է ցածր լեռնային, չափավոր տաք կլիմայով լանդշաֆտային զոնային, ինչով էլ պայմանավորված են բուսական և կենդանական աշխարհի առանձնահատկությունները:

Եթե բուսական աշխարհի սահմանները ինչ որ չափով որոշվում են և կախված են բնակլիմայական, աշխարհագրական, ձևաբանական, հողածածկույթի և այլ բնական պայմաններից, ապա կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչների տարածման նշված բնական սահմանափակումները ավելի անորոշ են, լայն և դժվար են սահմանագծվում՝ շնորհիվ կենդանիների շարժունակության, միգրացիայի կամ չվի և ապրելակերպի առանձնահատկությունների (բնակալում, նստակյաց կամ չվող կենսակերպ, արտազոնալ բնակավայրերի առատություն):

Լանդշաֆտում տիրապետող են տիպիկ տափաստանային և մարգագետնային բուսատեսակները: Այստեղ հանդիպում են տափաստանային բուսականության շուրջ տասներկու ենթատիպեր, որոնցից ավելի բնորոշ և հաճախ հանդիպող են կծմախոտային, շյուղախոտային, փետրախոտային, սեզային, տարախոտային, հացազգատարախոտային տեսակները: Կարելի է հանդիպել բազմաթիվ այլ միջանկյալ լեռնատափաստանային բուսականության ֆորմացիաների, որոնցից հանդիպում են լեռնամարգագետինները: Վերջիններս բնական՝ նախնական վիճակում, այստեղ քիչ են հանդիպում, որովհետև հիմնականում մշակովի հողատարածքների տակ են:

Մարդու գործունեության զարգացմանը զուգընթաց (հողերի գյուղատնտեսական օգտագործում, անասունների արածեցում, անտառահատում, ոռոգում և այլն), որպես կանոն կրճատվում է լանդշաֆտային զոնայի տեսակների ինչպես կազմը, այնպես էլ քանակը:

ՀՀ հատուկ պահպանվող տարածքները

Բնության հատուկ պահպանվող տարածքները պետության կողմից բնության տարբեր տարածքներում որևէ տնտեսական գործունեության սահմանափակումը կամ առհասարակ արգելումն է օրենսդրությամբ, որն ուղղված է կենսաբազմազանությունը և էկոհամակարգերը պահպանելուն:

Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների շնորհիվ ապահովվում են եզակի էկոհամակարգերի, հազվագյուտ, անհետացման եզրին գտնվող, էնդեմիկ, ռելիկտային տեսակների պահպանությունը և վերարտադրությունը բնական միջավայրում:

Բնության հատուկ պահպանվող տարածք կարող են լինել մակերեսային և ստորերկրյա ջրավազները, ընդերքի, բուսական և կենդանական աշխարհի առանձնացված տեղամասերը:

Հայաստանի Հանրապետությունում կա բնության հատուկ պահպանության 4 տեսակ՝

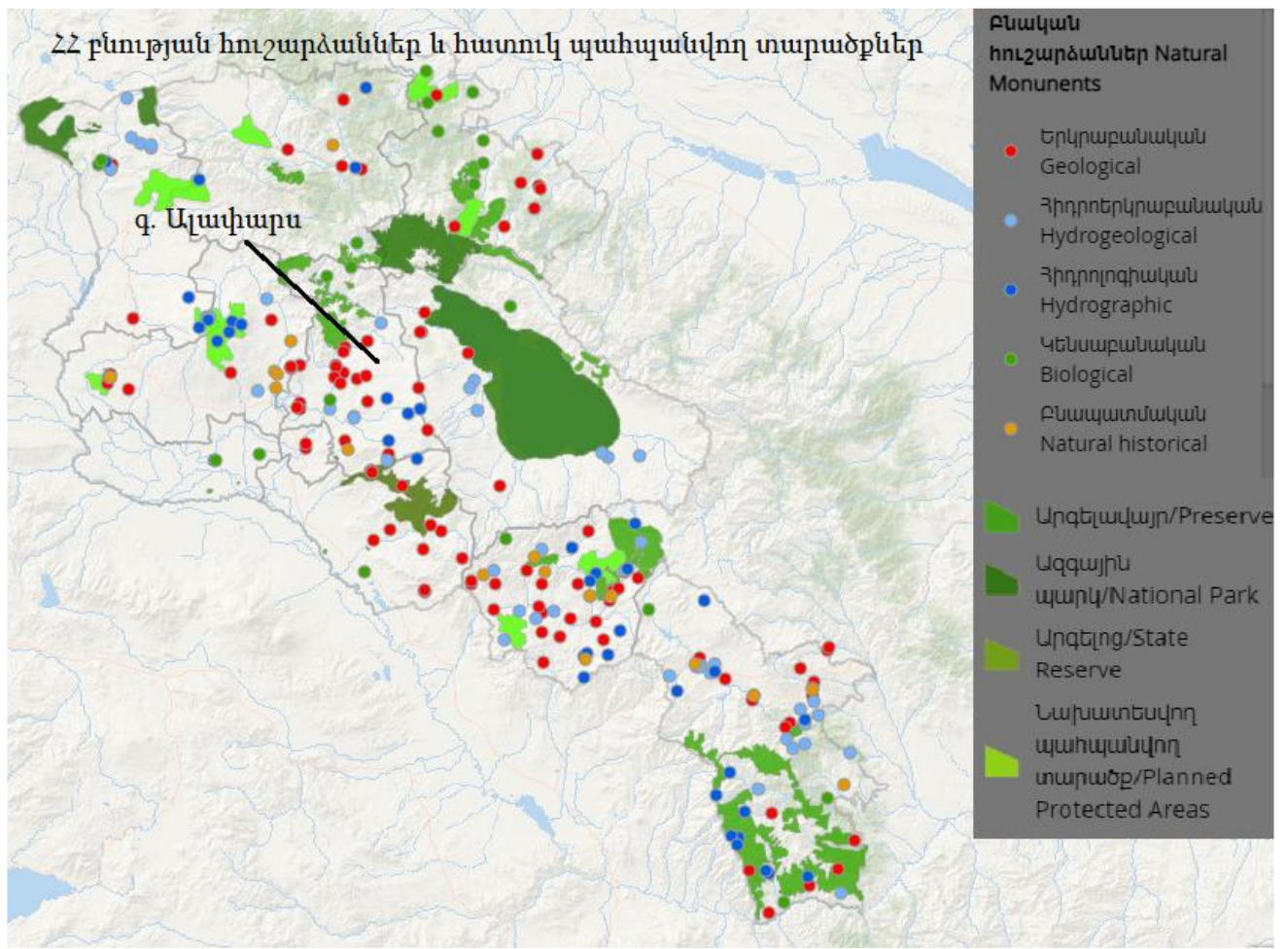
- *պետական արգելոցներ,*
- *ազգային պարկեր,*
- *պետական արգելավայրեր,*
- *բնության հուշարձաններ:*

Համաձայն «Հայաստանի Հանրապետության բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռազմավարությունը, պահպանության և օգտագործման բնագավառում պետական ծրագիրը և միջոցառումները հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 25.09.2014 թ. N- 1059-Ա որոշման ԲՀՊՏ-ների պահպանությունն իրականացնող ՊՈԱԿ-ների կազմում ընդգրկված են հետևյալ ԲՀՊՏ-ները:

ՊՈԱԿ	ԲՀՊՏ-ներ	Տարածքը հա	ՀՀ մարզը
«Խոսրովի անտառ» պետական արգելոց	«Խոսրովի անտառ» պետական արգելոց	23213.5	Արարատ, Կոտայք
	«Խոր վիրապ» պետական արգելավայր	50.28	Արարատ
	«Գոռավանի ավազուտներ» պետական արգելավայր	95.9	Արարատ
«Զանգեզուր կենսոլորտային համալիր	«Շիկահող» պետական արգելոց	12137.1	Սյունիք
	«Արևիք» ազգային պարկ	31211.19	Սյունիք
	«Բողաքար» արգելավայր	2728	Սյունիք

	«Մոսու պուրակ» արգելավայր	64.2	Սյունիք
	«Զանգեզուր» արգելավայր	25711.6	Սյունիք
	«Խուստուփ» արգելավայր	6946.74	Սյունիք
	«Սև լիճ» արգելավայր	240	Սյունիք
«Դիլիջան» ազգային պարկ	«Դիլիջան» ազգային պարկ	33 765	Տավուշ
	«Աինաբադի կենու պուրակ» արգելավայր	25	Տավուշ
«Սևան» ազգային պարկ	«Սևան» ազգային պարկ	147455	Գեղարքունիք
	«Գիհու նոսրանտառային» արգելավայր	3312.0	Գեղարքունիք
«Արգելոցապարկային ամալիր	«Էրերունի» պետական արգելոց	118.75	Կոտայք
	«Որդան կարմիր» արգելավայր	219.85	Արմավիր
	«Զերմուկի ջրաբանական» արգելավայր	17371.76	Վայոց Ձոր
	«Հանքավանի ջրաբանական» արգելավայր	5202.9	Կոտայք
	«Մոճուտ» դենդրոպարկը	35	Լոռի
	Իջևանի դենդրոպարկը	14,6	Տավուշ
	«Վանաձոր» դենդրոպարկը	1,9	Լոռի
	Բերդի «Սորաններ»	62	Տավուշ
	«Զրվեժ» անտառպարկը	423.8	Կոտայք
«Զիկատար» բնապահպանական կենտրոն»	«Զիկատար» արգելավայր	150	Տավուշ
«Արփի լիճ» ազգային պարկ»	«Արփի լիճ» ազգային պարկ	21039.3	Շիրակ

Ընկերությանը պատկանող հողամասի նպատակային նշանակությունը, ըստ կադաստրի վկայականի՝ արդյունաբերական, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրության նշանակությամբ օբյեկտների է, իսկ նախատեսվող գործունեության հարակից տարածքները գտնվում են մարդու ակտիվ գործունեության ազդեցության շրջանում: Գործունեությանը մոտ, հարակից տարածքներում հատուկ պահպանող տարածքներ չկան:

ՀՀ Կոտայքի մարզի բնության հուշարձաններ Երկրաբանական հուշարձաններ

N	Անվանումը /նկարագիրը/	Տեղադիրքը Կոտայքի մարզ
1	<<Պերլիտ փիղ>> քարե քանդակ	Չարենցավան քաղաքից 2կմ հվ, քահանքի մոտ
2	<<Անանուն>> բյուրեղային թերթաքարերի ու վերին կավճի կրաքարերի կոնտակտ	Բջնի գյուղի արևմտյան ծայրամասում
3	<<Օակ քար>> բնական թունել	Բջնի գյուղի մոտակայքում, Հրազդան գետի ձախափին
4	<<Ավազան>> հրաբխային գմբեթ	Կարենիս գյուղից 1.5կմ հս-արլ
5	<<Կարենիս>> հրաբխային գմբեթ	Կարենիս գյուղից 0.5կմ հս-արլ
6	<<Գուրանասար>> հրաբուխ	Ֆանտան գյուղից 3կմ հվ
7	<<Լեռնահովիտ>> քարային կուտակումներ	Ֆանտան գյուղից 4-5կմ հվ-արլ, <<Թեզխարաբ>> գյուղատեղիի մոտ

Օգտակար հանածոներ

Չարենցավանի քաղաքային համայնքի սահմաններում և հարակից տարածքներում օգտակար հանածոներ չկան: Դա բացատրվում է այն հանգամանքով, որ Չարենցավանի հիմնադրմանը նախորդող փուլում քաղաքի կառուցման համար տարածքի ընտրությունը հաշվի է առել տվյալ տարածքում օգտակար հանածոների բացակայությունը: Հրազդան քաղաքից մինչև Աբովյան ընկած տարածքում առկա են երկաթի, նեֆելինե սիենիտների, պերլիտի, լիթոիդային պեմզայի, տուֆի, բազալտի և զգալի քանակությամբ այլ օգտակար հանածոների պաշարներ: Սակայն դրանք Չարենցավանից հեռու են:

Չարենցավանից հարավ-արևմուտք 7-րդ կիլոմետրի վրա է գտնվում Սևան-Հրազան կասկադի երրորդ աստիճանը՝ Գյումուշի հիդրոէլեկտրակայանը, որի դերիվացիոն ջրանցքը Չարենցավանի տարածքով է անցնում և հանդիսանում է քաղաքի կանաչապատ տարածքների ոռոգման սկզբնաղբյուր:

Լեռնագրությունը

Տարածաշրջանը գտնվում է Հրազդան գետի հովտի լայնարձակ ձախափնյա սարահարթում՝ սանդղակաձև թեքված դեպի արևելք, Գեղամա լեռնաշղթայի ջրբաժան գծի կողմը: Իր տեսքով տարածքի ռելիեֆը հրաբխային է, հիմքում շերտավորված կենտրոնական տիպի հրաբուխների ժայթքման նորագույն լավային հոսքերով:

Ըստ ռելիեֆի բնութագրի, տարածքը կարելի է բաժանել 2 մասի՝ հարթավայրային (սարահարթ) և թեքլեռնային (սանդղավանդներ):

Հարթավայրային մասը զբաղեցնում է այն տարածքը, որն անմիջապես հարում է Չարենցավան քաղաքին արևմուտքից ու մասամբ հյուսիսից, իսկ արևելքից՝ Ֆանտան գյուղին: Այն տեղ-տեղ կտրտված է ոչ խորը ձորակներով, գոգահովիտներով, որոնք ունեն առավելապես հյուսիս-արևմտյան ուղղություն (Հրազդան գետի կողմը):

Գոգահովիտների մեկ մասը չոր է, բայց դրանցից մի քանիսով հոսում են փոքր գետակներ, որոնք սնվում են ոռոգման համակարգի ֆիլտրացիոն ջրերի հաշվին: Նրանց ծախսը զգալիորեն մեկնում է մթնոլորտային տեղումների և ձնհալերի ժամանակ:

Տարածքի հարթավայրային մասով անցնում է դերիվացիոն ջրանցքը, որը տարածքի հյուսիս-արևելյան մասում մտնում է թունել: Ջրանցքի ներքևով անցնում է Երևան-Սևան երկաթգծի մայրուղին: Ջրանցքի և երկաթուղու երկայնքով այժմ էլ պահպանվել են շինարարական ածխատանքների հետևանքով առաջացած թափոնները մեկ կույտեր, նախկին մեկ գյուղի ջրանցքի շինարարների տների ավերակները և այլն, որոնք ռելիեֆին հաղորդում են զգալի անհարթություն:

Թեքլեոնային մասը ներկայացված է հիմնականում երեք բավականին բարձր սանդղավանդներով: Սանդղավանդները տեղ-տեղ ծածկված են քարակույտերով (չինգիլներով), իսկ տեղ-տեղ նկատվում են ժայռային ապարների ելուստներ: Նրանք բոլորն էլ ձգված են գրեթե միմյանց զուգահեռ հարավ-արևմուտքից մինչև հյուսիս-արևելք:

Ստորին սանդղավանդը գտնվում է տարածքի հյուսիս-արևմտյան մասում, միջինը՝ ձգված է դերիվացիոն ջրանցքի երկայնքով, իսկ վերջինը՝ 1693-1700մ նիշերի վրա է:

Հիդրոգրաֆիա

Շրջանի հիմնական հիդրոգրաֆական զարկերակը հանդիսանում է Հրազդան գետը, որում (նրա միջին հոսանքում) թափվում են Արզական և Թղիտ գետերի առվակները: Ընդհանուր ջրային ավազանի մակերեսը 2650.0կմ² է առանց Սևանա լճի և ունի 141կմ երկարություն:

Սևանա լճից մինչև Երևան քաղաքն ամբողջությամբ ձգված Հրազդան գետի ավազանի ձախ մասը շերտավորված է չորրորդականի լավաներով և հրաբխային արտանետումներով (բազալտներ, խարամներ, պեմզաներ և ավազներ):

Գեղամա լեռնաշղթայի ստորերկրյա ջրերը հիմնականում բեռնաթափվում են Հրազդան գետի կիրճում՝ 0.2-2.5մ³/վ ծավալով աղբյուրների տեսքով:

Հրազդան գետի բնական ջրային ռեժիմը բնութագրվում է գարնանային-ամառային ջրառատությամբ, սակավաջրության տևական ժամանակահատվածով, ձմեռային մինիմումով: Հրազդան գետի ռեժիմը լիովին կարգավորված է հիդրոտեխնիկական կառույցների համակարգով:

Շերտագրություն

Շրջանի երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են Պլիոցենի հրաբխային գոյացումները, Վերին չորրորդականի մոխրային և լավային գոյացումները, ծածկված ժամանակակից դելյուվիալ-էյուվիալ նստվածքներով: Նրանք ներկայացված են (ներքևից վերև) հետևյալ ապարներով:

Գեոմորֆոլոգիա

Շրջանի մորֆոլոգիայում գուգակցվում են ռելիեֆի հրաբխային, էրոզիոն և գենետիկ տիպերը: Առաջինը հանդիսանում է հիմնական նախաստեղծված, իսկ երկրորդը՝ վերադիր տիպ:

Ռեչիեֆի հրաբխային տիպը, որը բնութագրական է Հրազդան գետի միջին հոսանքի ավազանի մեկ մասին, ուսումնասիրվող շրջանում ներկայացված է Գեղամա լեռնաշղթայից դեպի Հրազդան գետի կիրճը թեքված հյուսիս-արևմտյան լեռնաճյուղի հրաբխային լանջերով:

Այդ լեռնաճյուղերի ծայրամասային՝ արևմտյան մասում գտնվող, ուսումնասիրվող տարածքը բնութագրվում է աստիճանաձև, ուժեղ դենուդացված, պլիոցենային լավաների վաղ հոսքերի փափուկ ձևերով:

Լավային ռեչիեֆի սանդղավորությունն առավել վառ արտահայտված է լայնական ուղղությամբ՝ Գեղամա լեռնաշղթայի նախալեռներից մինչև Հրազդան գետի կիրճը:

Հաստաշերտի հզորությունն այստեղ տատանվում է 100-120 մինչև 500-600մ սահմաններում: Այս հաստաշերտի կազմի մեջ մտնում են նաև Գեղամա լեռնաշղթայի չորրորդականի անդեզիտային և անդեզիտա-բազալտային հոսքերը:

Ռեչիեֆի էրոզիոն տիպին է պատկանում Հրազդան գետի կիրճը, որն ունի ընդհանուր միջօրեական ուղղվածություն և մխրճված է միոցեն-չորրորդականի լավաների, իսկ տեղ-տեղ նրանց տակ փոխված միոցենի ավազաքարա-կավային նստվածքների մեջ:

Կիրճի հունի և հատակի փոքր ոլորաններ նկատվում են առանձին տեղամասերում և պայմանավորված են հիմնականում կիրճի հատակին և լանջերին ապարների ձևափոխումների հետ:

Հիդրոերկրաբանական պայմանները

Հիդրոերկրաբանական տեսանկյունից շրջանը համեմատաբար հարուստ է գրունտային ջրերով, որոնք պատկանում են ճեղքային տիպերին: Այս տիպի ջրերի մեջ բացառապես մեկ նշանակություն ունեն ներլավային և անդրլավային ջրերը, որոնք այստեղ զուգակցված են չորրորդականի և վերին պլիոցենի լավային հոսքերին և կենտրոնացած են, հիմնականում լավաների տակ թաղված հնավուն գետահովիտների ակունքում: Բոլոր այս ջրերը առաձևանում են խմելու համար պիտանիության բարձր որակով, թույլ հանքայնությամբ և 6-8°C կարգի ջերմաստիճանով: Նրանք հզոր աղբյուրների տեսքով մակերևույթ են դուրս գալիս այնտեղ, որտեղ լավային հոսքերի ստորոտը հատվում է ռեչիեֆի ժամանակակից ձևերի մակերեսի դեպրեսիաների հետ:

Ստորերկրյա ջրահոսքերի սնուցումը տեղի է ունենում բազալտային ծածկերում քառսային դասավորված ճաքերի միջոցով:

Ալափարս գյուղից հյուսիս-արևմուտք աղբյուրների խմբերը՝ մինչև 40լ/վ դեբիտով, ծառայում են, որպես ջրամատակարարման աղբյուր Չարենցավանի համար:

Շրջանում նկատվում են նաև կոնտակտային ջրեր դեյուվիալ նստվածքներում՝ նրանց համադրված անդեզիտա-բազալտային լավաներով:

Ֆիզիկա-երկրաբանական պրոցեսներ

Տարածաշրջանում ֆիզիկա-երկրաբանական պրոցեսները տակավին թույլ են զարգացած՝ դիտվում են միայն լոկալ ձորակների ռաջացումներ և մակերևութային էրոզիա:

Ձորակների ռաջացումները նակտելի են Չարենցավան-Ալափարս ավտոճանապարհի երկայնքով՝ Ալափարս գյուղի հյուսիս-արևելքում: Որպես կանոն, ձորակների երկարությունը չի գերազանցում 0.3-1.0կմ, խորությունը՝ 1.0-2.5մ, լայնությունը, ըստ վերին մասի՝ 5-8մ:

Վերը նշված տեղերում, հաստատուն հոսքի բացակայության հետևանքով, ձորակների առաջացման պրոցեսները դանդաղ են զարգանում: Ձորակները լցված են պրոլյուվիալով՝ ներկայացված փոքր գլաքարերով, մն աբեկորներով, կոպիճով, մանրավազով, վատ հղկված խճով, կավավազա-ավազակավային լցանյութով, բազալտով: Զարգացող ձորակների կողերը հարթ են:

Մակերեսային էրոզիան դիտվում է կիրճերի լանջերին և թմբերին, ունի աննշան տարածում և ներկայացված է շիթային էրոզիայի միջոցով՝ մակերևութային ողողմամբ:

6. Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր վնասակար ազդեցության բացառմանը, նվազեցմանն ու փոխհատուցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների ծրագիր

Հողային ռեսուրսներ

Նախատեսվող գործունեության՝ մոլիբդենի խտանյութից մոլիբդենի օքսիդի, այնուհետև ֆերոմոլիբդենի ստացման արտադրության ընդլայնման, ինչպես նաև ենթակառուցվածքների նախատեսման և իրականացման համար լրացուցիչ տարածքների օգտագործում կամ նոր հողային ռեսուրսների ներառում չի նախատեսվում: Գործունեությունն իրականացվելու է գոյություն ունեցող և արդեն կառուցապատված՝ Ընկերության սեփականությունը հանդիսացող տարածքում:

Գործունեության տարածքում հողային ռեսուրսերի պահպանման հիմնական միջոցառում են հանդիսանում հումքի և արտադրական մնացորդների տեղակայման և պահեստավորման խնդիրները:

Բոլոր հումքատեսակները և արտադրական մնացորդները ընդունվում և պահեստավորվում են փակ շինության մեջ՝ դրանց համար նախատեսված

համապատասխան բետոնապատ տեղամասերում, բացառելով հողածածք տարածքները հնարավոր աղտոտումից:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամանակ հողային ռեսուրսների վրա հնարավոր բացասական ազդեցության մեղմանն ուղղված լրացուցիչ միջոցառումների ներգրավում չի նախատեսվում:

Կենսաբազմազանություն

Ինչպես արդեն նշվել է նախատեսվող գործունեությունը իրականացվելու է Ընկերության սեփականությունը հանդիսացող տարածքում և նոր տարածքների ներգրավում չի նախատեսվում, ուստի անմիջական ազդեցություն տարածքի կենդանական ու բուսական աշխարհի վրա չի նախատեսվում:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամանակ կենսաբազմազանության վրա հնարավոր բացասական ազդեցության մեղմանն ուղղված լրացուցիչ միջոցառումների ներգրավում չի նախատեսվում:

Զգայուն կլանիչներ

Զգայուն կլանիչների՝ մասնավորապես բնակավայրերի, վրա նախատեսվող գործունեությունը հնարավոր ազդեցություն չունի, քանի որ մոտակա Ալափարս գյուղը և Չարենցավան քաղաքը գտնվում են համապատասխանաբար 2.6կմ և 2.2կմ հեռավորության վրա:

Ջրօգտագործում

«ԱԼԱՓՄԵՏ» ՓԲԸ-ի ջրօգտագործման և ջրահեռացման հիմնական ցուցանիշները, ըստ <<Ջրօգտագործման և ջրահեռացման անհատական նորմաներ>>-ի, որը հաստատվել է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից: Ստորև ներկայացվում է ներկայումս Ընկերության կողմից ջրօգտագործման և ջրահեռացման ցուցանիշները:

N	Ջրօգտագործում, մ ³ /տարի						Հեռացվող ջուր, մ ³ /տարի
	Ընդանենը	Խմելու որակի	Տեխնիկ որակի	Շրջանառու	Անվերադարձ օգտագործում	Կորուստ ներ	
1	2	3	4	5	6	7	8
Տեխնոլոգիական կարիքներ							
Խտանյութի թրծում	6948. 1	1181. 2	-	6948. 1	347. 4	833. 8	-

Ֆեռմոլիթի ծուլում	14850	1237.5	-	14850	-	1237.5	-
Օժանդակ կարիքների համար							
Լաբորատորիա	610.4	610.4	-	-	-	-	610.4
Խմելու-տնտեսական կարիքներ							
Սանիտարակա ն կենցաղային	603.2	603.2	-	-	-	-	603.2
Ցնցուղներ	2475	2475	-	-	-	-	2475
Բաց տարածքի ջրում	164.7	164.7	-	-	164.7	-	-
Ոռոգում	439.2	439.2	-	-	439.2	-	-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	26090.6	6711.2	-	21798.1	951.3	2071.3	3688.6

Ջրային ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման և տեղանքի ջրային ռեսուրսները հնարավոր աղտոտումից զերծ պահելու համար նախատեսված են հետևյալ միջոցառումները.

- ջրային սկրուբերում ծծմբական անհիդրիդի կլանումը իրականացնել փակ շրջանառու համակարգի օգնությամբ,
- հիմնական սկրուբերում ծծմբային անհիդրիդի կլանումը՝ հիմնային լուծույթի փակ շրջանառու համակարգով,
- հիդրոմետալուրգիայի վակում գոտիչի ջրային գտվածքի ուղղում դեպի ջրային սկրուբերի ավազան՝ կրկնակի օգտագործման նպատակով,
- գիպսի ստացման ժամանակ առաջացած լուծույթի ուղղում դեպի հիմնային սկրուբերի ավազաններ:

Մթնոլորտային արտանետումներ

Ներկայումս Ընկերությունում մթնոլորտային արտանետումների աղբյուր են հանդիսանում.

- հիդրոմետալուրգիայի տեղամաս՝ փոշու արտանետման չկազմակերպված աղբյուր,

- խտանյութի թրծման արտադրամաս՝ չորացման վառարաններից գազի այրման արգասիքներ, բեռնելու և բեռնաթափման ընթացքում անօրգանական փոշու արտանետում,

- ֆեռոմոլիբդենի պատրաստման արտադրամաս /հումքատեսակների գնդիկավոր աղացներ/՝ փոշու արտանետում, չորացում և հալեցում՝ բնական գազի այրման արգասիքների արտանետում, խառնիչների աշխատանքի ընթացք՝ փոշու արտանետում:

Համաձայն CH 245-71 «սանիտարական դասակարգման, Արդյունաբերական ձեռնարկությունների ֆեռոմոլիբդենի /մետաղական համաձուլվածքների/ արտադրությունները» պետք է ունենան 500մ սանիտարապաշտպանիչ գոտի, ինչը հաշվի առնելով մերձակայքում բնակելի տների հեռավորությունը՝ մոտ 2.6կմ, ընկերությունը լիովին ապահովում է:

Ընկերության գործունեության արդյունքում մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի տեսական և քանակական ցանկը / ներկա իրավիճակ/

Նյութի անվանումը	ՄԹԿ միանգամյա առավելագույն, մգ/մ ³	Քանակը, գ/վրկ և տ/տարի
1	2	3
Անօրգանական փոշի /SiO ₂ <20%/	0.5	0. 4465/3.272
Ծծմբի երկօքսիդ /SO ₂ /	0. 5	4. 368/125. 58
Ածխածնի մոնօքսիդ	5. 0	0. 272/3. 988
Ազոտի երկօքսիդ	0. 2	0. 046/0. 665

Գործունեության ընթացքում մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի քանակը նվազեցնելու նպատակով իրականացվում են հետևյալ բնապահպանակն միջոցառումները.

1. Վառարանից գազաօդային խառնուրդի քառաստիճանային մաքրում, հետևյալ սարքավորումների կիրառմամբ՝
  - նստեցման և հովացման խուց /70% արդյունավետությամբ փոշու կլանում/,
  - թեվքային գտիչ /98% արդյունավետությամբ փոշու կլանում/,
  - ջրային սկրուբեր, որտեղ գազաօդային խառնուրդը լվացվում է շրջանառու ջրային հոսքով, ապահովելով ծծմբական անհիդրիդի կլանում 99%, իսկ ծծմբային անհիդրիդը՝ 1%, ինչպես նաև փոշու կլանում՝ 50% արդյունավետությամբ,
  - հիմնական սկրուբեր, որտեղ գազաօդային խառնուրդը լվացվում է կրակաթի թույլ լուծույթով ապահովելով ծծմբային անհիդրիդի կլանում 96%, իսկ ծծմբական անհիդրիդը գործնականում ամբողջությամբ, ինչպես նաև փոշու կլանում՝ 50% արդյունավետությամբ:

2. Թրժման վառարան՝ պինդ մասնիկների նստեցում մի շարք մաքրման հանգույցների օգնությամբ, որոնց արդյունավետությունը կազմում է համապատասխանաբար.
- առաջնային խուց՝ 70%,
  - թեքային գտիչ՝ 98%,
  - ջրային սկրուբեր՝ 50%,
  - հիմնական սկրուբեր՝ 50%:

Բոլոր հումքատեսակների տեղափոխումն իրականացվում է փակ ծածքով ավտոտրանսպորտային միջոցներով, իսկ դրանց և արտադրական մնացորդների ընդունումը և պահեստավորումն իրականացվում են փակ շինությունների մեջ՝ դրանց համար նախատեսված համապատասխան բետոնապատ տեղամասերում, բացառելով փոշու հետևանքով տարածքի հնարավոր աղտոտումը:

Օդային ավազանի վրա հնարավոր ազդեցությունը մեղմելու համար անհրաժեշտ է պահպանել պահպանել Առողջապահության Նախարարի 2010թ-ի «Կազմակերպությունների աշխատատեղերում աշխատանքային գոտու օդում քիմիական նյութերի սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաները» N 2.2.5-004-10 սանիտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 27 հրամանի պահանջները:

Անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմաններ

Անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների դեպքում պետք է իրականացվեն հետևյալ միջոցառումները.

I կատեգորիա՝

- խստացվում է տեխնոլոգիական գործընթացների հսկողությունը,
- ավելացվում են ջրցանի ծավալները:

II կատեգորիա՝

- նվազեցվում են հումքի չորացման գործընթացները,
- նվազեցվում են մոլիբդենի օքսիդի ջարդման /մանրացման/ աշխատանքները:

III կատեգորիա՝

- դադարեցվում են հումքի չորացման գործընթացները,
- դադարեցվում են մոլիբդենի օքսիդի ջարդման /մանրացման/ աշխատանքները:

Թափոնների կառավարում

«ԱԼԱՓՄԵՏ» ՓԲԸ անձնագրավորել է թվով 10 թափոններ, որոնք հաստատվել են ՀՀ ՇՄ նախարարության կողմից: Թափոններից 6 պատկանում են 4-րդ դասի են (նվազ վտանգավոր) և 4 –ը վտանգավորության 3-րդ դասի են (չափավոր վտանգավոր):

	Անվանումը	Ծածկագիրը	Քանակությունները տ/տարի
1	Յուղոտված լաթեր	58200600 01 01 4	0.14
2	Կազմակերպությունների կենցաղային տարածքներից առաջացած չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)	91200400 01 00 4	10.5
3	Բանեցված կոմպրեսորային յուղեր	54100211 02 03 3	1.2
4	Չտիչ գործվածքներ և պարկեր՝ վնասակար (անօրգանական) աղտոտվածությամբ	58200200 01 01 3	1.5
5	Չտման գործվածքներ, պարկեր, առանց վնասակար խառնուրդների	58200800 01 01 4	1.5
6	Չտեսակավորված սև մետաղներ պարունակող թափոններ (այդ թվում՝ թուջի և/կամ պողպատի փոշի)	35131100 01 00 4	10
7	Շենքերի քանդումից առաջացած շինարարական աղբ	91200601 01 00 4	15
8	Ֆերոհամահալվածքների խարամ	31202500 01 01 3	2500
9	Գիպսային շլամ՝ վնասակար խառնուկներով	31602000 04 00 4	5000
10	Պղնձի շլամ	35700600 04 01 3	13

Նախատեսվող արտադրության ընդլայնման արդյունքում կանխատեսվում է ընկերության կողմից անձնագրավորված թափոններից՝ Ֆերոհամահալվածքների խարամ 3120250001013, Գիպսային շլամ՝ վնասակար խառնուկներով 3160200004004 և Պղնձի շլամ 3570060004013 ծավալների ավելացում, որոնց քանակական գնահատումը կիրականացվի հաշվետվության կազմման ժամանակ:

Աղմուկի և վիբրացիա

Արտադրական գործունեության ընթացքում աղմուկի և թրթռման մակարդակը գտնվում է թույլատրելի սահմաններում: Հաշվետվության փուլում կիրականացվեն

շրջակա միջավայրի վրա և աշճատատեղերում աղմուկի և թրթռման մակարդակների գործիքային չափումներ, որոնց տվյալները և վերլուծության արդյունքները կներկայացվեն ըստ սահմանաված կարգի:

Հրդեհային անվտանգություն

Արտադրությունում գտնվող բոլոր էլեկտրական ենթակայանները պետք է համալրված լինեն հրդեհային ավտոմոտ սարքերով, որոնք վերահսկվում են տարածքներում հրդեհի յուրաքանչյուր բռնկում և դրանց բացահայտման դեպքում ավտոմատ միացնում են հրդեհների մեկուսացման համակարգը:

Հրդեհի ժամանակ հոսանքազրկվում են բոլոր էլեկտրական սարքերը, միացվում է հակահրդեհային ջրի համակարգը, իսկ սպասարկող անձնակազմը տեղափոխվում է առավել անվտանգ վայր:

Արտակարգ և վթարային իրավիճակներ

Բնական աղետների (երկրաշարժ, սողանքներ, ջրհեղեղ և այլն), ինչպես նաև տեխնոլոգիական վթարների ժամանակ դադարեցվում է գործարանի շահագործումը, հոսանքազրկվում են բոլոր էլեկտրական սարքերը, միացվում է հակահրդեհային ջրի համակարգը, իսկ սպասարկող անձնակազմը տեղափոխվում է առավել անվտանգ վայր:

Երևույթների և իրավիճակի մասին անմիջապես տեղեկացվում են արտակարգ իրավիճակների նախարարության համապատասխան ծառայության՝ Չարենցավանի ստորաբաժանման պատասխանատուները և տեղական ինքնակառավարման մարմինները:

Սոցիալական ներդրումներ

Ընկերությունը գործադիր մարմնի և հիմնադիրների համաձայնեցմամբ պլանավորում է 2023թ-ից իրականացնել սոցիալական ներդրումային ծրագրեր 10-15 մլն դրամի շրջանակներում: Սոցիալակն ծրագրերի ընտրության հարցում ընկերությունը անմիջական համագործակցելու է Չարենցավանի համայնքապետարանի և բնակիչների հետ: Ներդրումային ծրագրերը պետք է լինեն հրապարակային, լուսաբանվեն և ուղղված լինեն համայնքային խնդիրների լուծմանը: Ծրագրերի ընդունման, հաստատման և իրականացման ընթացքը կիրականացվի Կորպորատիվ Սոցիալալական Պատասխանատվության լավագույն փորձի օրինակներով:

Ծրագրերի իրականացման բնագավառները լինելու են

- Բնապահպանական
- Հանրային բարեկեցության
- Կրթական

Հավելված 1; Իրադրության և տեղադրության սխեմա

Հավելված 2; Զգայուն կլանիչների տեղադիրքը և հարակից հողատարածքների գործառնական նշանակությունը

Այսպիսով ՓԲԸ-ին պատկանող տարածքի հատակագիծ

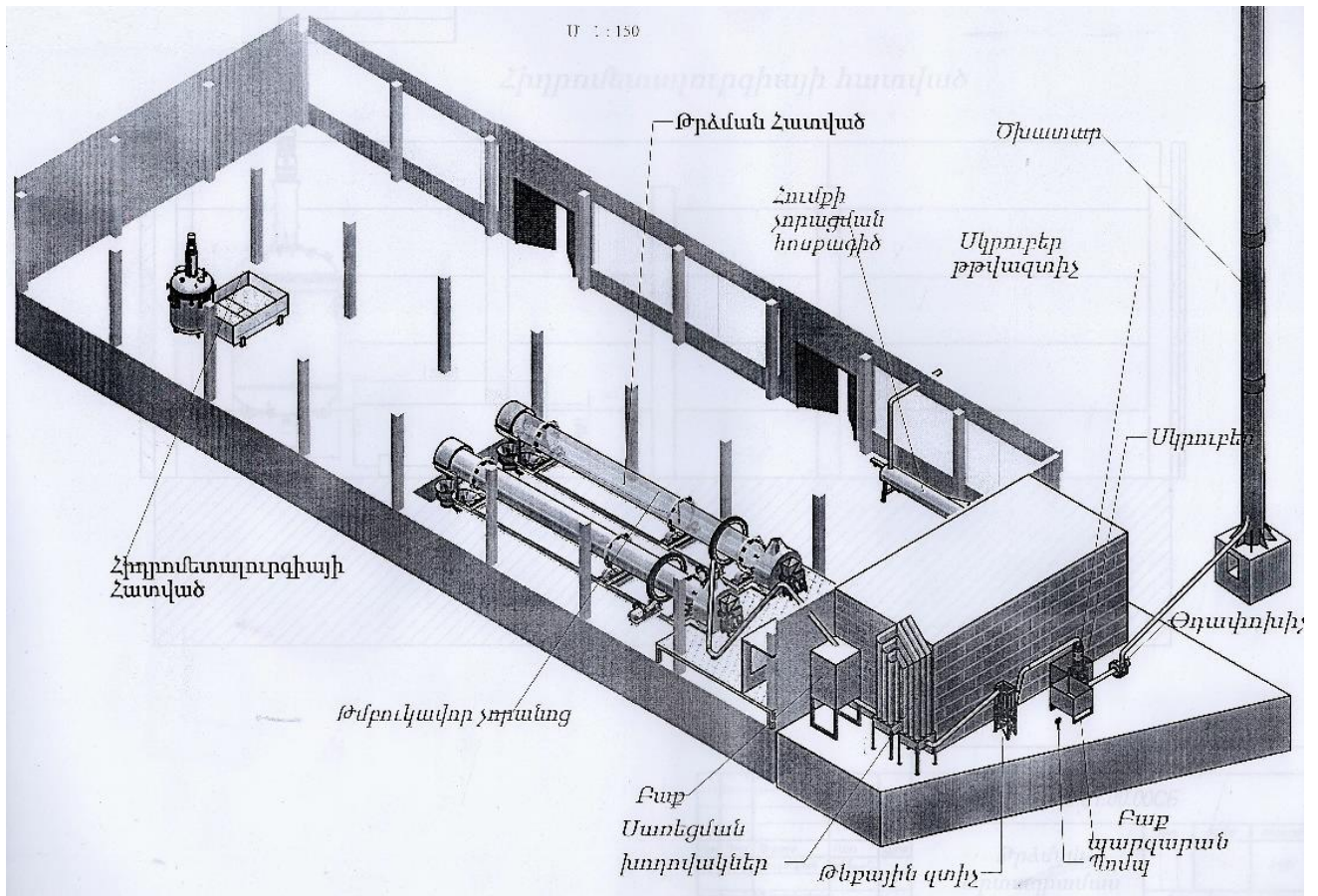

1. Բնակավայրերի նշանակության
2. Գյուղատնտեսական նշանակության
3. Արդյունաբերության, ընդերքագործման և այլ արտադրական նշանակության օբյեկտների նշանակության
4. Էներգետիկայի, կապի, տրանսպորտի, կոմունալ ենթակառուցվածքների նշանակության

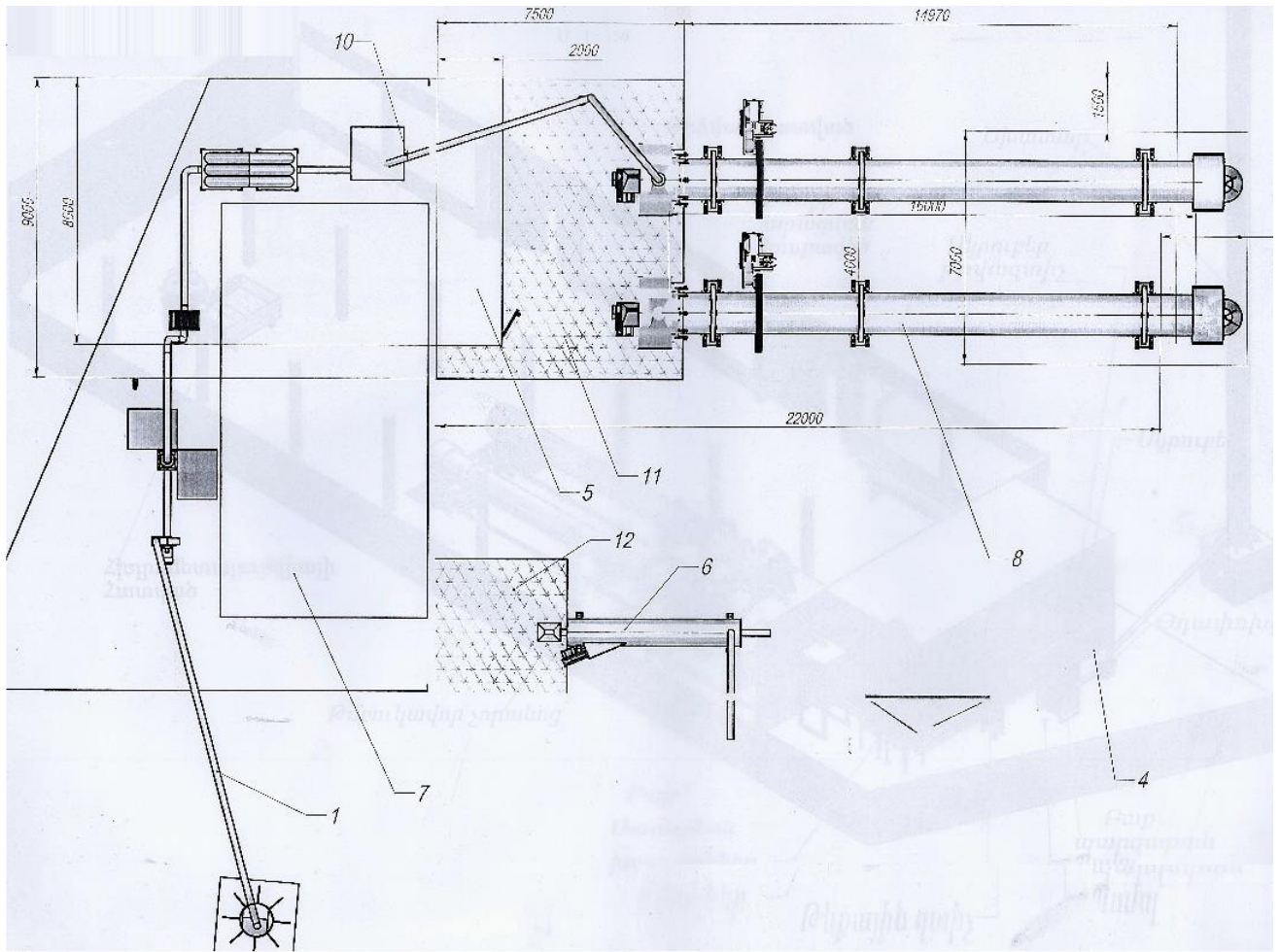

ՃԱՐՏ. ԸՆԴ. ԳՅՈՒՂ. Ծ. ԱՆՎԱԿՍՍ. ԲԱԾԻ ԴԵՏ. Բ. ԲԱՆԸԱԲՅԱՆ

Հավելված 3; Տեխնոլոգիական սխեմաներ, թրձման տեղամաս

Հավելված 4; Անշարժ գույքի սեփականության իրավունքի գրանցման վկայական

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՎԿԱՅԱԿԱՆ
ԱՆՇԱՐՃ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՍԻ ԻՐԱԿՈՒՆԵՐՆԵՐԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ

Սույն վկայականով հաստատվում է «31» Հունիսի 2018 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատչանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱԿՈՒՆԵՐԻ ՍՈՒՐՅԵԿՏ (ՆԵՐ)

«ԱՆԱՓՄԵՏ» ՓԲԸ

2. ԱՆՇԱՐՃ ԳՈՒՅՔԻ ԳՆԱԿԵՆՈՒ ԳԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆԿԱՆՈՒՄԸ

Սարգ Կոտայք, համայնք Չարենցազան գյուղ Ալախարս Չարենցազանի բնակիչ 1-ին փառուղի թիվ 8 գործարան

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑՄԱՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

Անշարժ գույքի սեփականության (օգտագործման) իրավունքի գրանցման մնայական N 2843226 գ. 19.12.2011թ., Համայնքի ղեկավարի որոշում 14.06.2018թ. N 471

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹՅԱԳՐԵՐԸ

Կառուստրային ծածկագիրը՝ 07 008 0230 0010

Մակերեսի չափը (հա)՝ 1,6

Նպատակային նշանակությունը՝ արդյունաբերության, քնդերօդաօդործման եւ այլ արտադրական նշանակության

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Արդյունաբերական օբյեկտների

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ՆԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Վկայական N 31072018-07-0074, գաղտնագրա՝ XJARXV9GUMSU

Էջ 1

5. ԾԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

1) Նպատակային նշանակությունը՝ Արտադրական

2) Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Հ/հ	Կադաստրային ծածկագիրը	Տեսակը	Մակերեսի չափը	Գրանցված իրավունքի տեսակը
1	07-008-0230-0010-001	Վարչական շենք	796.4 ք.մ.	ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
2	07-008-0230-0010-002	Արտադրամաս-1	1046.8 ք.մ.	ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
3	07-008-0230-0010-003	Պահեստ	129.4 ք.մ.	ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
4	07-008-0230-0010-004	Արտադրամաս-2	940.2 ք.մ.	ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
5	07-008-0230-0010-005	Կիսաքանդակ	228.1 ք.մ.	ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
6	07-008-0230-0010-006	Օժանդակ շինություն	54.1 ք.մ.	ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
7	07-008-0230-0010-007	Հոր	7.9 ք.մ.	ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
8	07-008-0230-0010-009	պարիսպ	39.3 ք.մ., 90.39 խ.մ.	ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
9	07-008-0230-0010-008	ծածկ	13.6 ք.մ.	ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Էրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

Հողամասի նկատմամբ սեփականության իրավունքը փոխանցված է ՀՀ հողային օրենսգրքի 64-րդ հոդվածի պահանջների համաձայն պայմանով՝ գույքի հետագա օտարման գործարքներից ծագող իրավունքների պետական գրանցումը կկատարվի վճարման պահին գործող հողամասի կադաստրային արժեքի վճարման անհորոսագիր սերկայացվելու դեպքում:

Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ Էդիտա Աբգարյան
զբաղեցրած պաշտոնը՝ Անշարժ գույքի ռեգիստր

Կ.Տ.

Վկայական N 31072018-07-0074, գաղտնի՝ բառ՝ XJARXV9GUMSU

Էջ 2

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ

Հատարտում են՝
Չարենցավան համայնքի ղեկավար

<<ԱՍԹԵՐՏ>>ՓԲԸ

Ին Գործարկացման փուլերը

Կտրային
Սարք

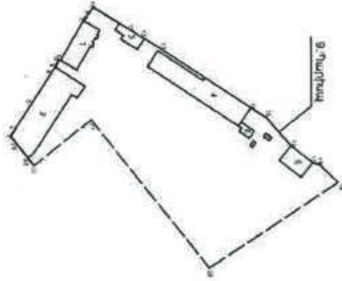
Չարենցավան
Համայնք

գ. Ավախար, Չարենցավանի խճ., 1-ին փուլ, ք.8

հասցե

Հ. Շահապուդյան
2018թ.

Սանյաթ 1: 1:2000

ՀՈՂԱՍԱԽ

Սակերկը(նս)	1.6նս	Կողորհմաններ		Մակերեսը /շառն	Խորանցքի ընդհանուր արկիվային տարածք	Վերականգնողական հատված	ՀՄՈՒԹՅԱԼ		Գծակ մետր	
		X	Y				X	Y		
1	4476140.80	8471595.98	6.75				1	4476174.73	8471545.28	29.70
2	4476144.51	8471590.32	22.27				2	4476168.83	8471518.75	0.81
3	4476156.75	8471571.71	24.24				3	4476180.40	8471518.08	12.49
4	4476170.06	8471551.45	1.89				4	4476201.13	8471528.48	3.78
5	4476171.15	8471549.79	5.81				5	4476198.19	8471528.73	1.23
6	4476173.46	8471544.46	1.80				6	4476200.25	8471529.36	2.40
7	4476174.73	8471545.28	29.70				7	4476199.02	8471531.42	1.23
8	4476189.93	8471519.75	5.90				8	4476197.96	8471530.79	3.73
9	4476193.34	8471514.93	6.10				9	4476196.05	8471534.00	1.26
10	4476196.96	8471510.02	12.85				10	4476197.12	8471534.63	2.40
11	4476219.81	8471524.68	12.85				11	4476195.90	8471536.70	1.25
12	4476220.48	8471531.36	72.33				12	4476194.82	8471536.06	18.18
13	4476241.15	8471538.17	12.25				13	4476185.51	8471531.99	12.55
14	4476301.11	8471578.62	12.25				1	4476174.73	8471545.28	
15	4476311.27	8471595.47	24.73							
16	4476327.36	8471604.24	18.40							
17	4476341.72	8471615.75	4.70							
18	4476346.28	8471616.89	17.95							
19	4476356.73	8471629.26								

Կատարող: **Արմեն Ավսյան** 06.07.2018թ.
 Պաշտպանողական վկայականի համարը: 091 որման անխ. անհամարը: 22.02.2012 թ.
 Իրականացրած անձի: 264.110.08348
 ՀՀ ԲՍՊԵՐՏ ԱԿԿՍՍ ԱԳԻ <<ԲՍՊԵՐՏ ԱԿԿՍՍ>> ԱԳԻ

1. Հողամասի տողիցներ

	X	Y	
1	4476140.80	8471595.96	6.75
2	4476144.51	8471590.32	22.27
3	4476156.75	8471571.71	24.24
4	4476170.06	8471551.45	1.99
5	4476171.15	8471549.79	5.81
6	4476173.46	8471544.46	1.50
7	4476174.73	8471545.26	29.70
8	4476189.93	8471519.75	5.90
9	4476193.34	8471514.93	6.10
10	4476196.96	8471510.02	22.10
11	4476219.81	8471524.58	12.65
12	4476230.48	8471531.38	12.65
13	4476241.15	8471538.17	72.33
14	4476301.11	8471578.62	12.25
15	4476311.27	8471585.47	24.73
16	4476327.36	8471604.24	18.40
17	4476341.72	8471615.75	4.70
18	4476346.28	8471616.89	17.55
19	4476358.73	8471629.26	102.78
20	4476272.22	8471684.75	126.00
21	4476194.78	8471585.36	48.93
22	4476156.28	8471615.55	6.53
23	4476152.32	8471610.36	13.46
24	4476143.91	8471599.65	4.98
1	4476140.80	8471595.96	

2. Արտադրամաս-1

	X	Y	
1	4476140.80	8471595.96	55.25
2	4476171.15	8471549.79	19.16
3	4476187.16	8471560.32	4.40
4	4476190.84	8471562.73	9.50
5	4476185.62	8471570.67	4.40
6	4476181.94	8471568.25	46.35
7	4476156.49	8471606.99	5.37
8	4476152.40	8471610.47	18.57
1	4476140.80	8471595.96	

3. Պահեստ

	X	Y	
1	4476211.13	8471525.57	5.50
2	4476214.09	8471520.93	19.44
3	4476230.48	8471531.38	8.60
4	4476225.86	8471538.63	12.80
5	4476215.07	8471531.75	3.10
6	4476216.73	8471529.14	6.64
1	4476211.13	8471525.57	

4. Արտադրամաս-2

	X	Y	
1	4476232.52	8471549.97	12.50
2	4476239.55	8471539.63	36.00
3	4476269.31	8471559.89	2.25
4	4476270.57	8471558.02	36.50
5	4476300.83	8471578.43	14.90
6	4476292.46	8471590.75	72.50
1	4476232.52	8471549.97	

6. Օձանդավ շին.

	X	Y	
1	4476292.46	8471590.75	3.20
2	4476294.26	8471588.11	10.50
3	4476302.94	8471594.01	5.90
4	4476299.62	8471598.89	8.10
5	4476292.92	8471594.34	2.70
6	4476294.44	8471592.10	2.40
1	4476292.46	8471590.75	

7. Հող

	X	Y	
1	4476300.16	8471604.11	1.49
2	4476301.00	8471602.88	0.28
3	4476300.76	8471602.72	2.52
4	4476302.18	8471600.64	2.19
5	4476303.99	8471601.87	2.52
6	4476302.57	8471603.95	0.28
7	4476302.34	8471603.79	1.49
8	4476301.51	8471605.03	1.63
1	4476300.16	8471604.11	

8. Ծածկ

	X	Y	
1	4476309.06	8471598.18	2.96
2	4476310.67	8471595.81	4.77
3	4476314.61	8471598.50	2.96
4	4476313.00	8471600.86	4.77
1	4476309.06	8471598.18	

5. Անավարտ շին.

	X	Y	
1	4476319.61	8471613.92	12.40
2	4476327.36	8471604.24	18.40
3	4476341.72	8471615.75	12.40
4	4476333.97	8471625.42	18.40
1	4476319.61	8471613.92	

Հավելված 5; Ընկերության պետոեգիստրի վկայական

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՊԵՏԱԿԱՆ ՌԵԳԻՍՏՐ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑԱՄԱՏՅԱՆԻՑ ՔԱՂՎԱԾՔ առ 2022-01-18

«ԱԼԱՓՄԵՏ»

Փակ բաժնետիրական ընկերություն (ՓԲԸ)

Գրանցման համար 39.120.01556

Հիմնադրման տարի 2003

Գրանցման ամսաթիվ 2003-08-18

Գործունեության ժամկետ Անժամկետ

Կարգավիճակ Իրավաբանական անձի լուծարման գործընթացում գտնվելու կամ գործունեության (գոյության) դադարման մասին պետական միասնական գրանցամատյանում տեղեկություններ գրառված չեն:

Իրավաբանական անձի ծածկագիր (ՁԿԴ) 37153359

Հարկ վճարողի հաշվառման համար (ՀՎՀՀ) 02801437

Սոցիալական վճարների պարտավորությունների անձնական հաշվի քարտի համար (Ապահովագրի ծածկագիր) 21121556

Էլ. փոստ -

Կայք -

Գտնվելու վայրը

Հասցե Չարենցավանի խճ. / 1 / փակ. 8 ԱԼԱՓԱՐՄ 2505
ՉԱՐԵՆՑԱՎԱՆ ԿՈՏԱՅՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հեռախոս -

Գործադիր մարմնի ղեկավար

Պաշտոն Տնօրեն

Անուն Ազգանուն ԱՐՄԵՆ ՄԵԼԻՔՅԱՆ ԳԱԳԻԿԻ

Անձնագրային տվյալներ 53 1337487 2017-06-30

Հասցե ԱՐԱՄԻ ՆՐԲ. / Շ / 5Ա / 36 ԿԵՆՏՐՈՆ 0002 ԵՐԵՎԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑԱՄԱՏՅԱՆԻՑ ՔԱՂՎԱԾՔ առ 2022-01-18
 «ԱԼՎՓՄԵՏ»
 Փակ բաժնետիրական ընկերություն (ՓԲԸ)

Տեղեկություններ իրավահաջորդության / իրավանախորդության վերաբերյալ

Իրավահաջորդ(ներ) ԷՅ.ԷՍ.ԹԻ.-ՊՐՈՖԱՅԼ ՍՊԸ (222.110.00437)
ԷՅ.ԷՍ.ԹԻ.-ՊՐՈՖԱՅԼ ՍՊԸ (222.110.00437)
 Իրավանախորդ(ներ) «ԱԼՎՓԱՐՄԻ ՀԱՍՏՈՑԱՇԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ» ՓԲԸ
(39.120.01111)

Տեղեկությունների կանոնադրական կապիտալի չափի մասին

Կանոնադրական կապիտալի չափը << դրամով՝ 533256000

Պետական միասնական գրանցամատյանում կատարված փոփոխություններ	
Գրանցման ամսաթիվ	Փոփոխություններ
2003-08-18	Գործադիր մարմնի ղեկավարի փոփոխություն
2004-12-08	Առանձնացում Կանոնադրության փոփոխություն (կանոնադրության լրացում/փոփոխություն) Կանոնադրական կապիտալի փոփոխություն
2004-12-22	Կանոնադրության փոփոխություն (կանոնադրության լրացում/փոփոխություն) Անվանման փոփոխություն
2008-08-08	Գործադիր մարմնի ղեկավարի փոփոխություն
2009-02-19	Կանոնադրության փոփոխություն (նոր խմբագրությամբ կանոնադրություն)
2011-06-30	Գործադիր մարմնի ղեկավարի փոփոխություն
2011-11-25	Գործադիր մարմնի ղեկավարի փոփոխություն Կանոնադրության փոփոխություն (նոր խմբագրությամբ կանոնադրություն) Մասնակիցների փոփոխություն Իրավաբանական հասցեի փոփոխություն Անվանման փոփոխություն
2018-10-10	Կանոնադրության փոփոխություն (կանոնադրության լրացում/փոփոխություն) Կանոնադրական կապիտալի փոփոխություն
2019-10-18	Գործադիր մարմնի ղեկավարի փոփոխություն
2022-01-03	Գործադիր մարմնի ղեկավարի տվյալների փոփոխություն
2022-01-18	Գործադիր մարմնի ղեկավարի փոփոխություն

Քաղվածքը տրամադրող՝ *[Signature]* **ՕԼՅԱ ԶԱՎԱՐՅԱՆ**
ստորագրություն
 Քաղվածքի տրամադրման ամսաթիվ՝ **18-01-2022**

Հավելված 6; Թափոնների տեղափոխման պայմանագիր

ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՏՈՒՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

Չարենցավան

14 Ռուլիս 2022թ

«Ալափմետ» ՓԲԸ, այսուհետ «Պատվիրատու», ի դեմս՝ տնօրեն Արմեն Մելիքյանի, որը գործում է ըստ ՓԲԸ-ի կանոնադրության, մի կողմից, և «ԿՈՍՈՒՆԱԼ 1»- ՍՊԸ և այսուհետ՝ «Կատարող», ի դեմս՝ տնօրեն Գևորգ Աբրահամյանի, որը գործում է ընկերության կանոնադրության հիման վրա, մյուս կողմից, կնքեցին սույն պայմանագիրը հետևյալի մասին:

1. Պայմանագրի առարկան

- 1.1. Սույն պայմանագրով Կատարողը պարտավորվում է Պատվիրատուի հանձնարարությամբ մատուցել սույն պայմանագրի 1.2 կետում նշված ծառայությունը, իսկ Պատվիրատուն պարտավորվում է վճարել դրա համար:
- 1.2. Կատարողը պարտավորվում է մատուցել հետևյալ ծառայությունները՝ արտադրական թափոնի, խարամի, շլագի, շլամի տեղափոխում և տեղադրել աղբավայր, այսուհետ՝ «Ծառայություն»:
- 1.3. Աշխատանքների կատարման ժամկետն է՝ «14» հուլիս 2022թ. մինչև «30» դեկտեմբեր 2022թ.:
- 1.3.1. Ծառայությունը մատուցված է համարվում Պատվիրատուի կամ նրա լիազոր ներկայացուցչի կողմից հաշիվ ապրանքագրի ստորագրման և կնքման պահից:
- 1.3.2. Պատվիրատուն պարտավորվում է իր արտադրական թափոնի, խարամի, շլագի, շլամի տեղափոխման ծառայությունների հասնելից իր բնապահպանական հարկը փոխանցել իր միջոցներից:

2. Կողմերի իրավունքները և պարտավորությունները

- 2.1. Կատարողը պարտավոր է՝
  - 2.1.1. Ծառայությունը մատուցել պատշաճ որակով:
  - 2.1.2. Ծառայությունը մատուցել ամբողջ ծավալով, սույն պայմանագրի 1.3 կետում նշված ժամկետում կամ ժամկետից շուտ՝ Պատվիրատուի համաձայնությամբ:
  - 2.1.3. Պատվիրատուի պահանջով մեկ օրվա ընթացքում անհատույց վերացնել հայտնաբերված բոլոր թերությունները:
- 2.2. Պատվիրատուն պարտավոր է վճարել սույն պայմանագրի 3-րդ կետում նշված գնին համապատասխան, Ծառայության մատուցման հաշիվ ապրանքագրի ստորագրման և կնքման պահից 5 (հինգ) օրվա ընթացքում:
- 2.3. Պատվիրատուն իրավունք ունի՝
  - 2.3.1. ցանկացած ժամանակ ստուգել Կատարողի Ծառայության ընթացքը և որակը՝ առանց միջամտելու նրա գործունեությանը:
  - 2.3.2. մինչև հաշիվ ապրանքագրի ստորագրումը՝ ցանկացած ժամանակ իրաժարվել պայմանագիրը կատարելուց՝ Կատարողին վճարելով սահմանված գնի այն մասը, որը համապատասխանում է մինչև պայմանագրի կատարումից իրաժարման մասին տեղեկություն ստանալը մատուցված Ծառայության չափին:

3. Պայմանագրի գինը և հաշվարկների կարգը

- 3.1. Սույն պայմանագրի ծառայության մատուցման արժեքը կազմում է 40 000 (քառասուն հազար) ՀՀ դրամ մեկ երթի դիմաց /մեկ երթը մինչև 10 տոննա/:
- 3.2. Պատվիրատուի կողմից Կատարողին պայմանագրային գինը վճարվում է սույն պայմանագրի կատարումից և հաշիվապրանքագրի ստորագրումից և կնքումից հետո՝ 5 օրվա ընթացքում:

4. Կողմերի պատասխանատվությունը

- 4.1. Սույն պայմանագրի 1.3 կետում նշված Ծառայության մատուցման կամ 3.2 կետում նշված վճարման ժամկետների խախտման համար խախտող կողմը մյուս կողմին վճարում է տուգանք՝

պայմանագրի արժեքի 0.3տոկոսի չափով և տույժ՝ ժամկետանցի յուրաքանչյուր օրվա համար 0.2տոկոսի չափով:

4.2. Տույժի վճարումը կողմերինչի ազատում իրենց պարտավորությունները կատարելու և խախտումները վերացնելու պատասխանատվությունից:

5. Անհաղթահարելի ուժի ազդեցությունը (ՖՈՐՍ-ՄԱԺՈՐ)

Սույն պայմանագրով պարտավորություններն ամբողջությամբ կան մասնակիորեն չկատարելու համար կողմերն ազատվում են պատասխանատվությունից, եթե դա եղել է անհաղթահարելի ուժի ազդեցության հետևանքով, որը ծագել է սույն պայմանագիրը կնքելուց հետո, և որը կողմերը չէին կարող կանխատեսել կամ կանխարգելել: Այդպիսի իրավիճակներ են երկրաշարժը, քրիեղեղը, հրդեհը, պատերազմը, ռազմական և արտակարգ դրության հայտարարումը, քաղաքական հուզումները, գործադուլները, հաղորդակցության միջոցների աշխատանքի դադարեցումը, պետական մարմինների ակտերը և այլն, որոնք անհնարին են դարձնում սույն պայմանագրով սահմանված պարտավորությունների կատարումը: Եթե անհաղթահարելի ուժի ազդեցությունը շարունակվում է 3 (երեք) ամսից ավելի, ապա կողմերից յուրաքանչյուրն իրավունք ունի լուծարել պայմանագիրը՝ այդ մասին նախապես տեղյակ պահելով մյուս կողմին:

6. Վեճերի լուծման կարգը

Սույն պայմանագրի կապակցությամբ ծագած վեճերը լուծվում են բանակցությունների միջոցով: Համաձայնություն ձեռք չբերելու դեպքում վեճերի լուծումը հանձնվում է դատարանի քննությանը:

7. Եզրափակիչ դրույթներ

7.1. Սույն պայմանագրում ցանկացած փոփոխություն և լրացում վավեր է, եթե դրանք կատարված են գրավոր և ստորագրված կողմերի լիազոր ներկայացուցիչների կողմից: Սույն պայմանագրի հավելվածները նրա անբաժանելի մասն են:

7.2. Սույն պայմանագիրը կազմված է հավասարազոր երկու օրինակից: Յուրաքանչյուր կողմին տրվում է մեկ օրինակ:

8. Կողմերի հասցեները, բանկային վավերապայմանները և ստորագրությունները

Պատվիրատու

«ԱԼԱՓՄԵՏ» ՓԲԸ

Հասցե՝ ք. Չարենցավանի խճ, 1 փակ, 8
Բանկ՝ ՎՏԲ-Հայաստան Բանկ
Հ/Հ 16028760001100
ՀՎՀՀ 02801437
Հեռախոս՝ 099 90 09 99

Կատարող

«ԿՈՍՈՒՆԱԼ 1» ՍՊԸ

Հասցե՝ ք. Չարենցավան, 7-րդ թշ 5-30բն
Բանկ՝ ՎՏԲ-Հայաստան Բանկ
Հ/Հ 16028028547100
ՀՎՀՀ 03028349
Հեռախոս՝ 094 11 11 32

